

dr Andrzej Raszkowski
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki
ul. Nowowiejska 3, 58-500 Jelenia Góra
e-mail: andrzej.raszkowski@ue.wroc.pl

Załącznik nr 2

**do wniosku z dnia 2 kwietnia 2019 r. o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego
w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia**

Autoreferat

**przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych
w języku polskim**

Niniejszy załącznik został opracowany z wykorzystaniem „Wzoru autoreferatu” zamieszczonego w sekcji „Wzory Dokumentacji Wniosku Habilitacyjnego” na stronie internetowej Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów; data pobrania 10 III 2019 r.; źródło: <http://www.ck.gov.pl/articles/id/47.html>

Spis Treści

1. IMIĘ I NAZWISKO	3
2. POSIADANE DYPLOMY, STOPNIE NAUKOWE – Z PODANIEM NAZWY, MIEJSCA I ROKU ICH UZYSKANIA ORAZ TYTUŁU ROZPRAWY DOKTORSKIEJ	3
3. INFORMACJE O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU	3
3.1. INFORMACJE O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH.....	3
3.2. INFORMACJE O DOTYCHCZASOWEJ WSPÓŁPRACY Z INNYMI PODMIOTAMI.....	4
4. WSKAZANIE OSIĄGNIĘCIA WYNIKAJĄCEGO Z ART. 16 UST. 2 USTAWY Z DNIA 14 MARCA 2003 R. O STOPNIACH NAUKOWYCH I TYTULE NAUKOWYM ORAZ O STOPNIACH I TYTULE W ZAKRESIE SZTUKI (DZ. U. 2017 R. POZ. 1789)	6
4.1. PRZESŁANKI WYBORU OBSZARU BADAŃ	8
4.2. CELE BADAWCZE	11
4.3. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH BADAŃ, NAJWAŻNIEJSZE KONKLUZJE	14
4.4. PODSUMOWANIE WKŁADU PRZEPROWADZONYCH BADAŃ W ROZWÓJ DYSCYPLINY NAUKOWEJ EKONOMIA.....	27
4.5. PRAKTYCZNE WYKORZYSTANIE WYNIKÓW, KIERUNKI KONTYNUACJI BADAŃ	30
5. OMÓWIENIE POZOSTAŁYCH OSIĄGNIĘĆ NAUKOWO-BADAWCZYCH.....	31
6. OSIĄGNIĘCIA WE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ	39
7. POPULARYZACJA NAUKI ORAZ OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE.....	40
8. DOROBEK EKSPERCKI	42
9. WSPÓŁPRACA NA RZECZ PRAKTYKI GOSPODARCZEJ	44
10. NAGRODY, WYRÓŻNIENIA ZA DOROBEK I OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE.....	46
BIBLIOGRAFIA.....	47

1. Imię i nazwisko

Andrzej Raszkowski

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

a) Nazwa: **stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii.**

Miejsce i rok uzyskania: **Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, 28 marca 2008 r.**

Tytuł rozprawy doktorskiej: ***Wpływ produktów markowych na zdolność konkurencyjną regionu.*** Rozprawę doktorską przygotowałem pod kierunkiem Pana dr hab. Ryszarda Broła prof. nadzwyczajnego AE. Recenzentami rozprawy doktorskiej byli: Pan prof. zw. dr hab. Ryszard Broszkiewicz z Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu oraz Pan dr hab. Zbigniew Przybyła prof. nadzwyczajny AE.

b) Nazwa: **dyplom magistra, kierunek: ekonomia.**

Miejsce i rok uzyskania: **Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, 12 czerwca 2002 r.**

Tytuł pracy magisterskiej: ***Siła marki produktu – próba polskiej implementacji.*** Pracę magisterską przygotowałem pod kierunkiem Pani dr Mai Jedlińskiej. Została ona oceniona jako bardzo dobra.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu

3.1. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

a) od października 2002 r. do stycznia 2005 r. – **Doktorant** w Katedrze Gospodarki Regionalnej na Wydziale Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu. Studia doktoranckie prowadzone były na Wydziale Gospodarki Narodowej Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu.

b) od lutego 2005 r. do stycznia 2009 r. – **Asystent** w Katedrze Gospodarki Regionalnej na Wydziale Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Sejm RP w dniu 18 marca 2008 r. przyjął Ustawę o zmianie nazwy uczelni na Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu. Zmiana weszła w życie 6 maja 2008 r. Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki 8 marca 2012 r. zmienił nazwę na Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki.

c) od lutego 2009 r. do chwili obecnej – **Adiunkt** w Katedrze Gospodarki Regionalnej na Wydziale Ekonomii Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Równoległe z pracą naukowo-dydaktyczną na stanowisku adiunkta zajmowałem na uczelni następujące stanowiska i pełniłem funkcje:

- od września 2008 r. do chwili obecnej – **Sekretarz naukowy/Członek Komitetu Organizacyjnego** cyklicznej konferencji naukowej pt. „Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce” organizowanej przez Katedrę Gospodarki Regionalnej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (Sekretarz w latach 2008-2013);
- od kwietnia 2014 r. – **Promotor Pomocniczy**, Uchwała nr 46/2014 z dnia 27 VI 2014 r. Rady Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu

Ekonomicznego we Wrocławiu w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgra Michała Kuriaty w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, promotor rozprawy doktorskiej: dr hab. Ryszard Brol, prof. UE,

- w latach 2007-2013 pełniłem funkcję **Uczelnianego Koordynatora** wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus (m.in. z Hiszpanią, Portugalią, Cyprzem, Bułgarią, Niemcami);
- w roku akademickim 2015/2016 z mojej inicjatywy, dzięki współpracy firmy **BNY Mellon** oraz Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, przeprowadzone zostały warsztaty dla studentów Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki. Przedmiotem warsztatów były fundusze inwestycyjne oraz zagadnienia związane z procesem rekrutacji, oferty firmy dla studentów i absolwentów w kontekście zatrudnienia, kariery, rozwoju osobistego;
- w latach 2012-2016 byłem **Członkiem Wydziałowej Komisji ds. Rozwoju** Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

d) od września 2009 r. do lutego 2010 r. pracowałem przez jeden semestr na Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi – Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Głogowie.

e) w latach 2008-2015 pracowałem w wymiarze pół etatu w Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Świdnicy, zajęcia prowadziłem na kierunku ekonomia.

3.2. Informacje o dotychczasowej współpracy z innymi podmiotami

Poza jednostkami naukowymi, uczelniami nie byłem zatrudniony w innych podmiotach na podstawie umowy o pracę, natomiast w ramach prac eksperckich, projektów badawczo-rozwojowych oraz konsultingu (szczegóły znajdują się w zał. nr 4, pkt II i III) współpracowałem na podstawie umów cywilnoprawnych, m.in. z wymienionymi poniżej podmiotami (w nawiasach podano lata współpracy).

Instytucje publiczne:

- **Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (od 2017),**
- **Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej – NAWA (od 2018),**
- **Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (od 2008),**
- **Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (od 2018),**
- **Ministerstwo Sprawiedliwości (2015-2018),**
- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (od 2008),
- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (2018),
- Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (2015),
- Śląskie Centrum Przedsiębiorczości (2017-2018),
- Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego (2008-2009),
- Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej (od 2014),
- Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu (2010-2011),
- Wspólny Sekretariat Interreg V-A Republika Czeska-Polska 2014-2020 (2016-2019),
- Centrum Projektów Europejskich, Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020 (2017-2018),
- Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 (od 2016).

Jednostki samorządu terytorialnego (gminy i powiaty), organizacje pozarządowe:

- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Centrum Dolnośląskie (2008-2009),
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Ośrodek Regionalny w Poznaniu (2009-2010),
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – CSL w Jeleniej Górze (2011),
- Fundacja Razem (2012-2014),
- Powiat Zgorzelecki (2014),
- Powiat Koniński (2013-2015),
- Miasto Jelenia Góra (2013,2016),
- Miasto Szklarska Poręba (2010),
- Gmina Miejska Dzierżoniów (2013),
- Gmina Miejska Kamienna Góra (2011),
- Gmina Miejska Piechowice (2010, 2015-2016),
- Gmina Mieroszów (2013),
- Gmina Wleń (2016-2017).

Podmioty komercyjne (przedsiębiorstwa):

- **Millward Brown SMG/KRC (2011),**
- **Asseco Data Systems (COMBIDATA Poland) (2007),**
- **Aviva (Commercial Union) (2005),**
- PM Group (2012-2015),
- CPU ZETO (2007),
- Wroconsult (2016),
- OSI CompuTrain (2005-2007),
- Sudety IT-Status (2005),
- Kontakt Consulting (2009),
- Centrum Nauki W&W (2010-2011),
- Human Partner (2009-2010),
- Mediator Group (2011),
- Izba Przemysłowo-Handlowa Ziemi Kłodzkiej (2011).

Na bazie wieloletniej współpracy z wymienionymi podmiotami (szczegóły scharakteryzowane zostały w zał. nr 4 niniejszego wniosku), poprawiłem jakość prowadzonych badań naukowych oraz usprawniłem efektywność procesu dydaktycznego. Od początku swojej pracy naukowo-dydaktycznej przywiązywałem dużą wagę do integracji nauki i szeroko rozumianej praktyki gospodarczej. Wychodzę z założenia, że w naukach społecznych umiejętność obserwacji, partycypacji w procesach rynkowych jest szczególnie cenna i stanowi wartość dodaną prowadzonych badań naukowych. W przypadku moich dokonań i zainteresowań naukowych wspomniana praktyka gospodarcza dotyczyła funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego oraz, w mniejszym zakresie, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych. Łączenie teorii z praktyką jest z korzyścią dla obu tych sfer. Drugą istotną kwestią w mojej pracy naukowej była współpraca międzynarodowa udokumentowana dorobkiem w tym zakresie.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 r. poz. 1789)

a) tytuł osiągnięcia naukowego:

Cykl publikacji powiązanych tematycznie pod tytułem „*W kierunku zrównoważonego rozwoju państw i regionów*”.

b) publikacje wchodzące w skład osiągnięcia naukowego:

- P₁ Raszkowski A., Bartniczak B., 2019, *Sustainable Development in the Central and Eastern European Countries (CEECs): Challenges and Opportunities*, Sustainability, Vol. 11, No 4: 1180, ISSN: 2071-1050 (**Impact Factor: 2.075**), czasopismo znajduje się w bazie **Journal Citation Reports (JCR), Web of Science (Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index)** oraz **Scopus**.
- P₂ Raszkowski A., Bartniczak B., 2019, *On the road to sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland*, Sustainability, Vol. 11, No 2: 366, ISSN: 2071-1050 (**Impact Factor: 2.075**), czasopismo znajduje się w bazie **Journal Citation Reports (JCR), Web of Science (Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index)** oraz **Scopus**.
- P₃ Bartniczak B., Raszkowski A., 2019, *Sustainable Development in Asian countries – Indicator-based Approach*, Problemy Ekorozwoju – Problems of Sustainable Development, Vol. 14, No 1, pp. 29-42, ISSN: 1895-6912 (**Impact Factor: 1.058**), czasopismo znajduje się w bazie **Journal Citation Reports (JCR), Web of Science (Social Sciences Citation Index)** oraz **Scopus**.
- P₄ Bartniczak B., Raszkowski A., 2019, *Sustainable development in African countries: Indicator-based approach and recommendations for the future*, Sustainability, Vol. 11, No 1: 22, ISSN: 2071-1050 (**Impact Factor: 2.075**), czasopismo znajduje się w bazie **Journal Citation Reports (JCR), Web of Science (Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index)** oraz **Scopus**.
- P₅ Raszkowski A., Bartniczak B., 2018, *Towards Sustainable Regional Development. Economy, Society, Environment, Good Governance Based on the Example of Polish Regions*, Transformations in Business & Economics, Vol. 17, No 2(44), pp. 225-245, ISSN: 1648-4460 (**Impact Factor: 1.112**), czasopismo znajduje się w bazie **Journal Citation Reports (JCR), Web of Science (Social Sciences Citation Index)** oraz **Scopus**.
- P₆ Bartniczak B., Raszkowski A., 2017, *Sustainable Development in the Russian Federation – Indicator-based Approach*, Problemy Ekorozwoju – Problems of Sustainable Development, Vol. 12, No 2, pp. 133-142, ISSN: 1895-6912 (**Impact Factor: 1.058**), czasopismo znajduje się w bazie **Journal Citation Reports (JCR), Web of Science (Social Sciences Citation Index)** oraz **Scopus**.
- P₅₁ Raszkowski A., 2018, *Towards sustainable development of territorial units – the case of revitalization projects in Jelenia Góra Agglomeration municipalities*, Economic and Environmental Studies, Vol. 18, No 1(45), pp. 355-365, ISSN: 1642-2597.
- P₅₂ Bartniczak B., Raszkowski A., 2018, *Sustainable forest management in Poland*, Management of Environmental Quality: An International Journal, Vol. 29, No 4, pp. 666-677, ISSN: 1477-7835, czasopismo znajduje się w bazie **Web of Science (Emerging Sources Citation Index)** oraz **Scopus**.

- P₅₃ Raszkowski A., Sobczak E., 2018, *Delimitation procedure of degraded areas and the area targeted for revitalization*, *Ekonomia XXI Wieku, Economics of the 21st Century*, No 2(18), pp. 30-38, ISSN: 2353-8929.
- P₅₇ Raszkowski A., 2015, *The strategy of local development as the component of creative human capital development process*, [in:] *Local and Regional Economy in Theory and Practice*, eds. Sobczak E., Bal-Domańska B., Raszkowski A., *Research Papers of Wrocław University of Economics*, No 394, pp. 135-143, ISSN: 0324-8445.
- P₅₈ Raszkowski A., 2014, *Place marketing in the process of territorial identity creation and strengthening*, *Journal of European Economy*, Vol. 13, No 2, pp. 193-204, ISSN: 2519-4089.
- P₅₉ Raszkowski A., 2013, *Selected aspects of investment attractiveness of regions*, *ACC JOURNAL, Science of Economics*, XIX, Issue B, Vol. 2, pp. 116-126, ISSN: 1803-9782.
- P₆₀ Raszkowski A., 2013, *Creativity in the context of regional development – selected issues*, [in:] *Regional Economy in Theory and Practice*, eds. Sobczak E., Raszkowski A., *Research Papers of Wrocław University of Economics*, No 286, pp. 52-61, ISSN: 0324-8445.
- P₇₇ Raszkowski A., 2018, *Problems and opportunities for the development of smart specializations in Lower Silesia region*, [in:] *Hradec Economic Days*, Vol. 8(2), Double-blind peer-reviewed proceedings part II. of the international scientific conference Hradec Economic Days 2018, eds. Jedlička P., Marešová P., Soukal I., University of Hradec Králové, Hradec Králové, pp. 225-236, ISBN: 978-80-7435-701-5, publikacja znajduje się w bazie **Web of Science (Conference Proceedings Citation Index)**.
- P₇₉ Raszkowski A., Głuszczyk D., 2017, *Contemporary developmental directions of revitalization projects: Polish experiences*, [in:] *The 11th International Days of Statistics and Economics, Online Conference Proceedings*, eds. Löster T., Pavelka T., Libuše Macáková, Melandrium, Prague, pp. 1305-1314, ISBN: 978-80-87990-12-4, publikacja znajduje się w bazie **Web of Science (Conference Proceedings Citation Index)**.
- P₈₂ Raszkowski A., Głuszczyk D., 2015, *Regional creativity factors. Towards new dimensions of regional development*, [in:] *The 9th International Days of Statistics and Economics, Online Conference Proceedings*, eds. Löster T., Pavelka T., Libuše Macáková, Melandrium, Prague, pp. 1375-1385, ISBN: 978-80-87990-06-3, publikacja znajduje się w bazie **Web of Science (Conference Proceedings Citation Index)**.
- P₈₄ Raszkowski A., 2014, *Towards local development based on territorial identity*, [in:] *Regional Economy and Policy. Territories and Cities*, eds. Hlaváček P., Olšová P., Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Ústí nad Labem, pp. 32-37, ISBN: 978-80-7414-778-4.

Łącznie na cykl składa się 17 publikacji, wszystkie opublikowane zostały w języku angielskim. Publikacje wchodzące w skład cyklu indeksowane są w międzynarodowych bazach Web of Science (Clarivate Analytics) oraz Scopus (Elsevier):

- **Web of Science** (Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Emerging Sources Citation Index, Conference Proceedings Citation Index): **10** (P₁, P₂, P₃, P₄, P₅, P₆, P₅₂, P₇₇, P₇₉, P₈₂),
- **Journal Citation Reports (JRC)**: **6** (P₁, P₂, P₃, P₄, P₅, P₆),
- **Scopus**: **7** (P₁, P₂, P₃, P₄, P₅, P₆, P₅₂).

Publikacje (17 pozycji) ukazały się nakładem wydawnictw z następujących krajów: **Szwajcaria** (P₁, P₂, P₄), **Wielka Brytania** (P₅₂), **Czechy**, (P₅₉, P₇₇, P₇₉, P₈₂, P₈₄), **Litwa** (P₅), **Ukraina** (P₅₈) oraz **Polska** (P₃, P₆, P₅₁, P₅₃, P₅₇, P₆₀).

Poszczególne części cyklu mają oznaczenia (P_{xx}) odpowiadające przyporządkowaniu do ogólnego wykazu opublikowanych prac naukowych przedstawionego w zał. nr 4 pkt II. Dla zachowania przejrzystości analizy dorobku, we wszystkich dokumentach stanowiących załączniki do wniosku z dnia 2 kwietnia 2019 r. o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia zachowano jednolitą numerację, oznaczenia poszczególnych osiągnięć naukowych oraz pozostałych elementów dorobku podlegających ocenie.

Część ze wskazanych przeze mnie publikacji wchodzących w skład cyklu powstała we współpracy z innymi naukowcami, co wynika z wzajemnej inspiracji badawczej oraz jest potwierdzeniem mojej gotowości do współpracy jak i jej skutecznej realizacji. Chciałbym podkreślić, że w przypadku wszystkich prac współautorskich za każdym razem brałem udział przy wyborze tematyki badania, często będąc jej kreatorem, formułowaniu celu badań, wyborze metod badawczych, pozyskiwaniu danych, analizie danych, realizacji badań, interpretowaniu wyników, formułowaniu wniosków. Ponadto za każdym razem partycypowałem w procesie poprawy artykułów po uwagach Recenzentów, opracowaniu ich finalnej wersji. We wszystkich opracowaniach współautorskich mój wkład wynosił 50%.

Struktura publikacji w cyklu powiązanych tematycznie wskazuje, iż obok samodzielnej pracy naukowej, która dominuje w moim dorobku ogółem, dostrzegam potrzebę kooperacji z innymi badaczami odnajdując w niej wielkie możliwości rozwoju naukowego i czerpania wartościowych doświadczeń z pracy badawczej (oświadczenia współautorów opublikowanych prac naukowych znajdują się w zał. nr 5).

4.1. Przesłanki wyboru obszaru badań

Od początku pracy naukowej interesowały mnie czynniki, procesy, zjawiska wpływające na rozwój społeczno-ekonomiczny jednostek terytorialnych (państw, regionów, miast). Po obronie rozprawy doktorskiej interesowałem się zagadnieniami związanymi z konkurencyjnością regionów, atrakcyjnością inwestycyjną jednostek terytorialnych. W późniejszym etapie doszło do tego zainteresowanie marketingiem miejsc (*place marketing*). Interesowała mnie efektywność i skuteczność promocji oraz jej wpływ na rozwój społeczno-ekonomiczny danego miejsca. Powyższe zagadnienia stanowiły interesujące wyzwania badawcze. Kolejnym obszarem zainteresowań naukowych była kreatywność, powiązana z nią innowacyjność oraz kapitał społeczny w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju regionalnego. W tym zakresie szczególnie interesująca wydawała się, poniekąd szeroko dyskutowana, koncepcja 3 T (talent, technologia i tolerancja) Richarda Floridy [12]. Ogólne założenie wspomnianej koncepcji odnosi się do tego, że regiony, państwa, które chcą się szybciej rozwijać, mieć wyższy poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego powinny być tolerancyjne, innowacyjne i mieć kapitał społeczny wysokiej jakości.

W swoich badaniach starałem się wykazać, że kreatywność ma pozytywne przełożenie na rozwój jednostek terytorialnych, niekoniecznie zamknięta we wspomnianych trzech segmentach. Ostatnim i jednocześnie najważniejszym kierunkiem badań okazał się zrównoważony rozwój jednostek terytorialnych. Eksploracja tego obszaru okazała się dla mnie źródłem inspiracji naukowej i wzmocniła poczucie istotności prowadzonych badań. Orientacyjne przyporządkowanie publikacji naukowych oraz wygłoszonych referatów do kierunków badań przedstawiłem w ujęciu tabelarycznym (tab. 1)

Poszczególne publikacje z cyklu powiązane tematycznie pod tytułem „W kierunku zrównoważonego rozwoju państw i regionów” opublikowałem na przestrzeni lat 2013-2019.

Wybór tego obszaru badań, dotyczącego różnych aspektów zrównoważonego rozwoju, podyktowany został kilkoma względami.

Tabela 1. Kierunki zainteresowań badawczych po uzyskaniu stopnia doktora (od 2008 r.)

Kierunki badań	Publikacje	Wygłoszone referaty na konferencjach naukowych
Zrównoważony rozwój państw i regionów	P ₁ , P ₂ , P ₃ , P ₄ , P ₅ , P ₆ , P ₅₁ , P ₅₂ , P ₅₃ , P ₅₇ , P ₅₈ , P ₅₉ , P ₆₀ , P ₆₃ , P ₆₄ , P ₇₇ , P ₇₉ , P ₈₂ , P ₈₄	R ₁ , R ₄ , R ₁₁ , R ₁₂ , R ₂₆ , R ₃₀ , R ₃₃ , R ₃₄ , R ₃₅ , R ₃₆ , R ₃₇ , R ₃₉ , R ₄₀ , R ₄₂ , R ₄₃ , R ₄₄ , R ₄₇ , R ₆₃
Kreatywność, kapitał społeczny w zrównoważonym rozwoju społeczno-ekonomicznym jednostek terytorialnych	P ₈ , P ₉ , P ₁₁ , P ₁₃ , P ₁₄ , P ₁₅ , P ₁₇ , P ₂₈ , P ₃₈ , P ₅₆ , P ₆₅ , P ₆₈ , P ₇₈ , P ₈₀ , P ₈₁ , P ₈₅ , P ₉₁ , P ₉₆ , P ₉₇ , P ₁₀₀ , P ₁₀₃	R ₂ , R ₃ , R ₅ , R ₆ , R ₈ , R ₁₄ , R ₁₅ , R ₁₇ , R ₁₉ , R ₂₇ , R ₂₈ , R ₂₉ , R ₃₁ , R ₃₂ , R ₄₆ , R ₅₂ , R ₅₃ , R ₅₄ , R ₅₅ , R ₅₇ , R ₅₉ , R ₆₀ , R ₆₆ , R ₇₁ , R ₈₅ , R ₉₀
Marketing miejsc (terytorialny)	P ₁₈ , P ₂₀ , P ₂₁ , P ₂₂ , P ₂₃ , P ₂₄ , P ₂₅ , P ₂₉ , P ₃₂ , P ₃₃ , P ₃₄ , P ₃₇ , P ₃₉ , P ₄₀ , P ₆₁ , P ₆₂ , P ₆₉ , P ₇₀ , P ₇₁ , P ₈₆ , P ₈₇ , P ₈₈ , P ₈₉ , P ₉₂ , P ₉₃ , P ₉₅ , P ₉₈ , P ₁₀₁ , P ₁₀₂	R ₁₀ , R ₁₈ , R ₂₀ , R ₂₁ , R ₂₂ , R ₂₄ , R ₂₅ , R ₃₈ , R ₆₁ , R ₆₅ , R ₆₈ , R ₇₂ , R ₇₃ , R ₇₅ , R ₇₆ , R ₇₇ , R ₈₁ , R ₈₂ , R ₈₃ , R ₈₄ , R ₈₆ , R ₈₉ , R ₉₄ , R ₉₅ , R ₉₆
Czynniki konkurencyjności, atrakcyjność inwestycyjna jednostek terytorialnych	P ₇ , P ₁₀ , P ₁₂ , P ₁₆ , P ₁₉ , P ₂₆ , P ₂₇ , P ₃₀ , P ₃₁ , P ₃₅ , P ₃₆ , P ₄₁ , P ₄₂ , P ₅₄ , P ₅₅ , P ₆₆ , P ₆₇ , P ₈₃ , P ₉₀ , P ₉₄ , P ₉₉ , P ₁₀₄ , P ₁₀₅	R ₇ , R ₉ , R ₁₃ , R ₁₆ , R ₂₃ , R ₄₁ , R ₄₅ , R ₄₈ , R ₄₉ , R ₅₀ , R ₅₁ , R ₅₆ , R ₅₈ , R ₆₂ , R ₆₄ , R ₆₇ , R ₆₉ , R ₇₀ , R ₇₄ , R ₇₈ , R ₇₉ , R ₈₀ , R ₈₇ , R ₈₈ , R ₉₁ , R ₉₂ , R ₉₃

Źródło: opracowanie własne

Podjęta przeze mnie problematyka badawcza dotycząca zrównoważonego rozwoju należy do współczesnego nurtu badań z zakresu ekonomii i jest podejmowana przez liczne grono badawczy w Polsce i na świecie. Zrównoważony rozwój jest kluczowy w kontekście odpowiedzialnego, długoterminowego rozwoju społeczno-ekonomicznego. Jest on wyrazem dbałości o przyszłe pokolenia, dojrzałości obecnej generacji i kierunkiem rozwojowym mogącym poprawić jakość życia ludzi na całym świecie. Wiedza o procesach, poziomie zrównoważonego rozwoju, elementach, zjawiskach go kształtujących jest bardzo cenna. Z drugiej strony ignorowanie koncepcji zrównoważonego rozwoju skutkować może odczuwalnym pogorszeniem sytuacji w skali całego świata.

Wspomniana problematyka otwiera szerokie pole badawcze. W kierunku zrównoważonego rozwoju oznacza równoczesne działania w kierunku walki z ubóstwem, walki z głodem na świecie, lepszego zdrowia i wyższej jakości życia, dobrej jakości edukacji, równości płci, czystej wody i warunków sanitarnych, czystej energii, wzrostu gospodarczego i pracy, innowacyjności, przeciwdziałania nierównościom, zrównoważonych miast, odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji, ochrony klimatu, ochrony życia na lądzie i pod wodą, pokoju i sprawiedliwości, partnerstwa na rzecz rozwoju. Moim zdaniem podążanie ścieżką zrównoważonego rozwoju jest jednocześnie podążaniem ku idealnej harmonii, którą przeżyjemy przyszłym pokoleniom.

Przesłanką podjęcia omawianej tematyki była również ograniczona liczba kompleksowych opracowań naukowych w tym zakresie (np. dotyczących Federacji Rosyjskiej, państw azjatyckich, afrykańskich, czy też pozycji Polski w nowej rzeczywistości dotyczącej implementacji celów zrównoważonego rozwoju (SDG)). Moją intencją było wypełnienie powstałej przestrzeni badawczej, tym bardziej z uwagi na istotność podjętej problematyki.

Na potrzeby niniejszego wprowadzenia do problematyki badawczej zrównoważony rozwój można zdefiniować jako proces przemian, który zapewnia zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia bez umniejszania szans rozwojowych przyszłych generacji, m.in. dzięki zintegrowanym działaniom w zakresie rozwoju gospodarczego, społecznego oraz w zakresie środowiska [3, 4, 6, 9, 13, 23, 24, 26, 29]. W przywołanej definicji zakłada się, że rozwój gospodarczy i cywilizacyjny obecnego pokolenia nie powinien odbywać się kosztem wyczerpywania zasobów nieodnawialnych i niszczenia środowiska, dla dobra przyszłych pokoleń, które też będą posiadały prawa do swego rozwoju [2, 5, 7, 10, 11, 17, 19, 25]. Takie rozumienie zagadnienia zrównoważonego rozwoju zostało rozpowszechnione dzięki raportowi *World Commission on Environment and Development* pt. *Our Common Future* [28]. Dalszy rozwój idei kontynuowany był na *Earth Summit 1992*, w efekcie którego wypracowano dokument Agenda 21 [1]. Kolejny kamień milowy działań na rzecz zrównoważonego rozwoju stanowiła Deklaracja Milenijna Narodów Zjednoczonych, w której określone zostały *Millenium Development Goals* [20, 21]. Realizacja tych celów miała pozwolić na skuteczne stawienie czoła wyzwaniom XXI wieku w perspektywie do roku 2015. Postanowienia szczytu z 1992 r. zostały odnowione w 2002 r. w Johannesburgu, a następnie na szczycie w Rio de Janeiro w 2012 r., określanym jako Rio+20 [32]. Na szczycie tym przyjęto deklarację *The Future We Want*, w której, m.in. uczestnicy wyrazili chęć promocji idei zrównoważonej przyszłości zarówno na płaszczyźnie ekonomicznej, społecznej, jak i środowiskowej. Milenijne Cele Rozwoju zostały zastąpione w 2015 r. przez *Sustainable Development Goals (SDG)* zawarte w Agendzie Rozwojowej 2030 *Transforming Our World* [33]. Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 jest planem rozwoju dla świata, zakładającym w perspektywie do 2030 r. eliminację ubóstwa, godne życie dla wszystkich ludzi oraz zapewnienie pokoju. Zrównoważony rozwój, a właściwie dążenie do jego najpełniejszego osiągnięcia, jest niewątpliwie jednym z najważniejszych wyzwań współczesnego świata.

Na bazie zdiagnozowanych problemów, rozpoznanych procesów związanych z implementacją koncepcji zrównoważonego rozwoju postanowiłem zabrać głos w naukowej dyskusji. Dostrzegłem zasadność przeprowadzenia kompleksowych badań odnoszących się do wskazywania pozycji jednostek terytorialnych pod względem stopnia implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, wypełniając występującą lukę w tym zakresie. Ponadto problematycznym było niedostateczne uwzględnianie znaczenia ładu społecznego zrównoważonego rozwoju. Moje badania nad kreatywnością, tożsamością terytorialną oraz po części rewitalizacją wpisują się w proces rozwiązywania tego problemu. Innymi słowy moje badania stanowią odpowiedź na dostrzeżone problemy. Ich rozwiązanie ma z kolei przyczynić się do efektywniejszej implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju na gruncie jednostek terytorialnych.

W tym miejscu chciałbym wspomnieć o sprawiedliwości międzypokoleniowej, odnoszącej się w uproszczeniu do konieczności zachowania kapitału natury dla przyszłych pokoleń przez oszczędne gospodarowanie zasobami przyrody, racjonalne wykorzystywanie jej potencjału, utrzymywanie równowagi środowiska, recykulację zasobów [14, 15, 18, 34]. W zrównoważonym rozwoju środowisko naturalne jest jego podstawą, gospodarka narzędziem, a dobrobyt, wysoka jakość życia społeczeństwa celem podejmowanych aktywności. Cechami tego rozwoju są zatem trwałość, równowaga, sustensywność [5]. Ponadto dla zrównoważonego rozwoju ważnym jest uwzględnianie oddziaływania dobrego rządzenia (*good governance*), które oznacza, przyjmując w uproszczeniu, podejmowanie i wprowadzanie w życie właściwych decyzji, angażujących zainteresowane strony oraz uwzględniających interes i konsensus społeczny. W tym kontekście istotnymi są otwartość, partycypacja, odpowiedzialność, efektywność i spójność.

W innym ujęciu zasada zrównoważonego rozwoju, odnosząca się do projektów współfinansowanych ze środków europejskich, oznacza, że rozwój społeczny i gospodarczy nie może pozostawać w konflikcie z interesami ochrony środowiska i ładu przestrzennego. Projektowane działania muszą uwzględniać potrzeby przyszłych pokoleń, nie mogą naruszać

równowagi przyrodniczej i przestrzennej. Wszelkie działania będą realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zrównoważonego podejścia do użytkowania zasobów przyrody, przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności [32].

Kolejnym argumentem potwierdzającym aktualność i istotność podjętej problematyki badawczej jest fakt, że w Polsce polityka zrównoważonego rozwoju realizowana jest w oparciu o dokumenty strategiczne szczebla centralnego. Przyjęta przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej 14 lutego 2017 r. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) [30] jest nadrzędną, horyzontalną strategią stanowiącą odpowiedź Polski na cele Agendy 2030. Zawarty w strategii model rozwoju dla Polski jest zasadniczo spójny z wizją świata, określoną w Agendzie przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ). Głównym celem strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Zrównoważony rozwój ma również swoje miejsce w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w art. 5 zapisano [16]: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Przełanki wyboru tematyki cyklu artykułów można pogrupować również w bloki tematyczne. Jeśli chcemy rozwijać się w sposób zrównoważony powinniśmy wiedzieć, w którym miejscu jesteśmy, jak daleko znajdujemy się od wzorca (pozycja krajów azjatyckich, krajów afrykańskich, krajów Europy Środkowo-Wschodniej, Rosji, Polski, polskich regionów oraz stan gospodarki leśnej). Należy znać procesy, składowe ładu zintegrowanego, zjawiska wspomagające rozwój zrównoważony w przestrzeni jednostek terytorialnych (kreatywność, tożsamość terytorialna), wiedzieć jakie elementy determinują atrakcyjność tych jednostek i na ile są one zbliżone do zasad zrównoważonego rozwoju (inteligentne specjalizacje regionalne, atrakcyjność inwestycyjna), wreszcie poznać procesy będące naturalnym przejawem, odzwierciedleniem zrównoważonego rozwoju w kształtowaniu przestrzeni (rewitalizacja). Generalnie w ramach cyklu badane są zjawiska, procesy związane ze zrównoważonym rozwojem społeczno-ekonomicznym jednostek terytorialnych.

Na bazie wyników badań przeprowadzonych w ramach prezentowanego cyklu publikacji pod tytułem „W kierunku zrównoważonego rozwoju państw i regionów” kreatorzy polityk publicznych (władze rządowe oraz samorządowe), przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, naukowcy będą mogli podejmować decyzje mające wpływ na zrównoważony rozwój w przyszłości, które będą obarczone mniejszym ryzykiem. Aplikacyjny charakter badań scharakteryzowany został w dalszej części niniejszego załącznika.

4.2. Cele badawcze

W nawiązaniu do scharakteryzowanych wcześniej przesłanek określiłem cele badawcze (tab. 2), podzielone na cele aplikacyjno-poznawcze (CA 1, CA 2, CA 3, CA 4, CA 5), teoretyczne (CT 1, CT 2, CT 3, CT 4) oraz metodyczne (CM 1, CM 2). Wśród metod badawczych służących osiągnięciu celów w cyklu publikacji powiązanych tematycznie pod tytułem „W kierunku zrównoważonego rozwoju państw i regionów” wykorzystałem metodę analizy danych zastanych (*desk research*), metodę analizy i krytyki piśmiennictwa oraz metody statystyczne (analizę wskaźnikową, analizę dynamiki zjawisk społeczno-ekonomicznych, wielowymiarową analizę porównawczą, metody porządkowania liniowego). Wybór metod badawczych podyktowany został ich użytecznością w realizacji nakreślonych celów.

Tabela 2. Powiązanie artykułów wchodzących w skład cyklu z poszczególnymi celami badawczymi

Nazwa cyklu		Cele badawcze	Publikacje
W kierunku zrównoważonego rozwoju państw i regionów	APLIKACYJNO-POZNAWCZE (CA)	CA 1. Określenie oraz ocena pozycji poszczególnych państw i regionów odnośnie poziomu implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju	P ₁ , P ₂ , P ₃ , P ₄ , P ₅ , P ₆
		CA 2. Ocena stanu zrównoważonej gospodarki leśnej w Polsce	P ₅₂
		CA 3. Określenie kierunków rewitalizacyjnych powiązanych ze zrównoważonym rozwojem w ujęciu regionalnym	P ₅₁ , P ₅₃ , P ₇₉
		CA 4. Określenie znaczenia kreatywności oraz tożsamości terytorialnej w rozwoju zrównoważonym	P ₅₇ , P ₅₈ , P ₆₀ , P ₈₂ , P ₈₄
		CA 5. Wskazanie czynników warunkujących atrakcyjność inwestycyjną oraz barier i szans rozwojowych inteligentnych specjalizacji w ujęciu regionalnym	P ₅₉ , P ₇₇
	TEORETYCZNE (CT)	CT 1. Usystematyzowanie oraz nowe ujęcie definicji zrównoważonego rozwoju	P ₁ , P ₂ , P ₅
		CT 2. Usystematyzowanie oraz nowe ujęcie definicji rewitalizacji	P ₅₃ , P ₇₉
		CT 3. Usystematyzowanie oraz nowe ujęcie definicji kreatywności oraz tożsamości terytorialnej	P ₅₈ , P ₆₀ , P ₈₄
		CT 4. Usystematyzowanie oraz wskazanie nowych czynników kreatywności wpływających na zrównoważony rozwój regionalny	P ₆₀ , P ₈₂
	METODYCZNE (CM)	CM 1. Adaptowanie metody badań ankietowych do potrzeb delimitacji obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji	P ₅₃
		CM 2. Opracowanie procedury delimitacji obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji odnoszącej się do koncentracji zjawisk kryzysowych w układzie jednostek urbanistycznych gminy	P ₅₃

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie publikacje powiązane są ze sobą w kilku aspektach. Wspólnym mianownikiem jest zrównoważony rozwój, a właściwie dążenie do jak najszerzej jego implementacji, tym niemniej w kolejnych publikacjach akcenty badawcze rozłożone są na różne obszary, realizują kolejne cele badawcze. W publikacjach P₁, P₂, P₃, P₄, P₅, P₆, P₅₂ badam pozycję poszczególnych państw i regionów odnośnie poziomu implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju (Rosji, Polski, państw azjatyckich, państw afrykańskich, państw Europy Środkowo-Wschodniej, polskich regionów) oraz stan gospodarki leśnej w Polsce. Na podstawie określenia tych pozycji formułuję wnioski w zakresie rozwiązywania problemowych procesów, rekomendacje, kierunki rozwojowe.

Publikacje **P₅₁**, **P₅₃**, **P₇₉** dotyczą procesów rewitalizacyjnych w przestrzeni polskich jednostek samorządu terytorialnego.

Zakładając, że rewitalizacja jest emanacją zrównoważonego rozwoju zbadałem jakie są główne kierunki działań rewitalizacyjnych. Na gruncie jednostek terytorialnych (gmin, subregionów, regionów), poszczególne wymiary, sfery rewitalizacji odpowiadają ładom, czy też zdiagnozowanym wymiarom zrównoważonego rozwoju (społecznemu, ekonomicznemu, środowiskowemu, przestrzennemu, instytucjonalno-politycznemu). Innymi słowy rewitalizacja może być postrzegana jako wymierne (monitorowane, ewaluowane) oraz efektywne (społecznie i ekonomicznie) narzędzie implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju. W cyklu publikacji intencjonalnie odwołuje się do pięciu ładów (wydzielając, uwydatniając ład przestrzenny oraz instytucjonalno-polityczny, które wywodzą się odpowiednio z ładów środowiskowego oraz społecznego), przyjmując założenie, że takie rozwiązanie pozwala na precyzyjniejsze formułowanie wniosków w nawiązaniu do określonych celów badawczych.

Wspomniany aspekt społeczny, kluczowy z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, jest integralną częścią publikacji **P₅₇**, **P₅₈**, **P₆₀**, **P₈₂**, **P₈₄**. W niniejszych opracowaniach akcent położony jest na ludzkiej kreatywności oraz tożsamości terytorialnej w procesach rozwoju społeczno-ekonomicznego jednostek terytorialnych. Nie jest możliwa implementacja i nie można mówić o zrównoważonym rozwoju bez uwzględniania jego społecznego wymiaru i dlatego badanie kreatywności oraz tożsamości terytorialnej odnosi się w tym kontekście do stymulowania procesów zrównoważonego rozwoju, głównie poprzez wzmacnianie wspomnianego wymiaru społecznego. W tym miejscu można przyjąć założenie, że kreatywność jest zasobem niewyczerpanym, ulepszającym się i odnawialnym.

Ponadto kreatywność w zrównoważonym rozwoju postrzegam przez pryzmat promowania przedsiębiorczości i odporności na zawirowania rynkowe, poprawy dobrobytu społeczeństwa, rozwijania wolności słowa i dialogu społecznego, wyższego poziomu tolerancji, innowacyjności, trwalszego wzrostu gospodarczego i generowania miejsc pracy (przemysły kreatywne). Ponieważ kreatywność ma tak znaczący pozytywny potencjał w zakresie wspierania rozwoju zrównoważonego, zdecydowałem się na podjęcie badań w tym zakresie.

Prace naukowe **P₅₉**, **P₇₇** dotyczą czynników warunkujących atrakcyjność inwestycyjną oraz rozwój inteligentnych specjalizacji w ujęciu regionalnym. Najważniejsze determinanty atrakcyjności inwestycyjnej dotyczą elementów powiązanych ze zrównoważonym rozwojem, w tym sfery środowiskowej. Podobnie przy szansach rozwoju inteligentnych specjalizacji odnajdujemy pakiet czynników, odniesień do zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowego stylu życia będącego częścią koncepcji *sustainable living*.

Przyporządkowanie publikacji do celów badawczych ma walor systematyzujący, należy jednak nadmienić, że ze względu na specyfikę dotyczącą zrównoważonego rozwoju i jego wielowymiarowości publikacje i badania w nich zawarte przenikają się wzajemnie, co należy postrzegać jako wartość dodaną.

Ponadto w ramach teoretycznych celów badawczych (CT 1, CT 2, CT 3, CT 4) podjąłem próbę usystematyzowania oraz zaproponowania nowych ujęć definicji zrównoważonego rozwoju, rewitalizacji, kreatywności, tożsamości terytorialnej. Ponadto usystematyzowałem oraz wskazałem nowe czynniki kreatywności wpływające na zrównoważony rozwój regionalny. Cele metodyczne (CM 1, CM 2) dotyczą adaptowania metody badań ankietowych oraz określenia autorskiej procedury delimitacji obszarów rewitalizacji w oparciu o diagnozę zjawisk kryzysowych.

Osiągnięcie celu badawczego (CA 1) określenia oraz oceny pozycji poszczególnych państw i regionów w procesie implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju przyniosło szereg bardzo ważnych odpowiedzi na kluczowe pytania badawcze. Jakie działania powinny podejmować państwa i regiony w celu stymulowania procesów zrównoważonego rozwoju? Znając wyniki badań

na ich podstawie sformułowałem kompleksowe rekomendacje, zalecenia. Które kraje na poszczególnych kontynentach radzą sobie najlepiej pod względem wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju? Znając te kraje stają się one jednocześnie swoistym wzorcem do naśladowania. Realizacja kolejnych celów przyniosła kolejne odpowiedzi. W jaki sposób wzmacnianie kreatywnego kapitału ludzkiego i tożsamości terytorialnej (CA 4) może przyczyniać się do rozwoju zrównoważonego? Kapitał społeczny, w tym wypadku rozpatrywany przez pryzmat kreatywności i tożsamości jest esencjonalnym elementem ładu społecznego oraz tym samym zintegrowanego. Jakie są kierunki działań rewitalizacyjnych jednostek terytorialnych (CA 3) na przykładzie polskich samorządów? Jaki jest stan (CA 2) gospodarki leśnej w Polsce? Znając te odpowiedzi możemy lepiej dopasować plany strategiczne gmin, zabezpieczyć odpowiednie środki finansowe, aplikować o środki zewnętrzne, wdrożyć programy edukacyjne w zakresie edukacji ekologicznej, zaangażować społeczność lokalną, regionalną w procesy rewitalizacyjne. Określenie szans i zagrożeń rozwoju inteligentnych specjalizacji na szczeblu regionalnym (CA 5) pozwala z odpowiednim wyprzedzeniem likwidować bariery i wykorzystywać szanse pojawiające się w otoczeniu.

4.3. Wyniki przeprowadzonych badań, najważniejsze konkluzje

Rdzeniowym celem badawczym cyklu było określenie oraz ocena pozycji poszczególnych państw i regionów w odniesieniu do implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju. Wybór obiektów badań podyktowany był z jednej strony istotnością w światowych procesach rozwoju społeczno-gospodarczego, z drugiej dostępnością wiarygodnych statystyk publicznych. W ramach tego wyboru przeanalizowano sytuację w krajach azjatyckich, krajach afrykańskich, Rosji oraz regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Badania dotyczyły również Polski, w ujęciu regionalnym i krajowym.

Można przyjąć, że cele badawcze dotyczące rewitalizacji, atrakcyjności inwestycyjnej, gospodarki leśnej, inteligentnych specjalizacji, kreatywności oraz tożsamości terytorialnej mają charakter suplementarny, wzbogacający względem celu rdzeniowego, będąc jednocześnie bardzo istotnymi odnośnie finalnych wyników przeprowadzonych badań nad zrównoważonym rozwojem.

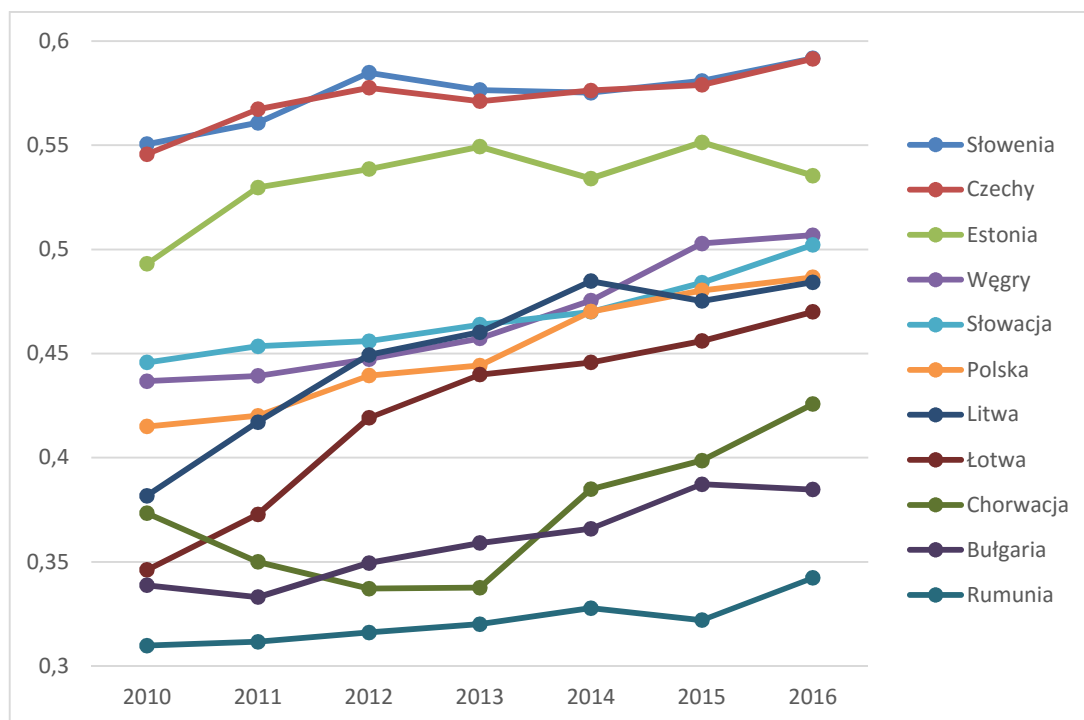
W przypadku określania pozycji poszczególnych państw w odniesieniu do implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju mamy do czynienia z globalnym, kontynentalnym spojrzeniem na tę problematykę. W pozostałych przypadkach badam procesy oddziaływujące na zrównoważony rozwój na poziomie krajowym lub regionalnym (rewitalizacja, kreatywność, tożsamość terytorialna, atrakcyjność inwestycyjna, inteligentne specjalizacje, gospodarka leśna). Uzasadnieniem takiego podejścia jest założenie, że na niższym szczeblu podziału jednostek terytorialnych można wspomniane procesy zbadać w sposób bardziej precyzyjny, miarodajny, odpowiadający nakreślonym potrzebom badawczym.

W artykule naukowym **P₁ (*Sustainable Development in the Central and Eastern European Countries (CEECs): Challenges and Opportunities*)** celem było określenie oraz ocena pozycji krajów regionu Europy Środkowo-Wschodniej (CEE) w odniesieniu do poziomu implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w latach 2010-2016. Drugim celem i wartością dodaną przeprowadzonych badań było sformułowanie wybranych szans oraz wyzwań odnoszących się do zrównoważonego rozwoju w krajach CEE. Badanie oparto na 66 wskaźnikach monitorujących cele zrównoważonego rozwoju (SDG) w ujęciu globalnym. Źródłem danych, przy uwzględnieniu ich dostępności i kompletności, były bazy danych Eurostatu. Do 11 krajów CEE poddanych analizom zaliczono: Bułgarię, Chorwację, Czechy, Estonię, Węgry, Łotwę, Litwę, Polskę, Rumunię, Słowację oraz Słowenię. Jest to delimitacja zgodna z klasyfikacją Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) i takowa została wykorzystana w artykule [22]. OECD uwzględnia w grupie krajów CEE jeszcze Albanię, ale dla tego kraju nie były dostępne dane Eurostatu i nie został

on finalnie włączony do analiz. W tym miejscu należy dodać, że do Europy Środkowo-Wschodniej, w zależności od przyjętych kryteriów, zaliczyć można również Białoruś, Ukrainę, Bośnię i Hercegowinę, Serbię, Czarnogórę, Macedonię, czy też nieuznawane przez część państw na świecie Kosowo.

Dla każdego z badanych państw określiłem wartość syntetycznej miary rozwoju zrównoważonego (SMR) w poszczególnych latach. Pozycja lidera w badanym okresie za wyjątkiem roku 2011 oraz 2014 przypadła Słowenii (rys. 1). W latach 2011 oraz 2014 liderem były Czechy, które w pozostałych latach uplasowały się na drugiej pozycji. We wszystkich badanych latach na ostatniej pozycji uplasowała się Rumunia.

Rysunek 1. Pozycja poszczególnych krajów CEE względem poziomu implementacji SDG w latach 2010-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Eurostatu [8]

W przypadku wszystkich publikacji z omawianego cyklu (P_1 , P_3 , P_4 , P_5 , P_6), w których wykorzystano SMR obowiązuje następująca interpretacja uzyskanych wyników w odniesieniu do sytuacji względem poziomu implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju: <0,0 - 0,2) bardzo niekorzystna; <0,2 - 0,4) niekorzystna; <0,4 - 0,6) umiarkowana; <0,6 - 0,8) korzystna; <0,8 - 1,0) bardzo korzystna.

W ramach ogólnych wniosków można stwierdzić, że sytuacja wszystkich krajów uległa poprawie w badanym okresie. Tym niemniej w żadnym z krajów obecnej sytuacji nie można określić mianem korzystnej w odniesieniu do implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, bardzo blisko tego stanu były Czechy oraz Słowenia. Oprócz wspomnianych dwóch krajów w sytuacji umiarkowanej w 2016 r. znalazły się Estonia Węgry, Słowacja, Polska, Litwa, Łotwa i Chorwacja. Wciąż w niekorzystnej sytuacji pozostają Bułgaria oraz Rumunia, choć zrobiły zauważalne postępy.

Na podstawie badań i analiz przeprowadzonych w artykule zdiagnozowałem wybrane, istotne wyzwania oraz szanse rozwojowe w kontekście wdrażania koncepcji zrównoważonego rozwoju w krajach CEE. Wyniki badań wskazują, że wśród wyzwań rozwojowych tej grupy państw znajdują się: starzenie się społeczeństw; kompleksowa rewitalizacja przestrzeni publicznej; wzrastająca konkurencja ze strony innych regionów Europy i świata; wahania koniunktury gospodarczej, kryzysy, rozwarstwienie społeczne; wyczerpywanie się zasobów naturalnych. Oprócz wyzwań

wyszczególniono również następujące szanse w nadchodzących latach: wzrost świadomości ekologicznej; zwiększone środki publiczne na proekologiczne rozwiązania, ochronę klimatu; dopasowywanie prawodawstwa do unijnych wymogów w zakresie ochrony środowiska; wzrost aktywności sektora organizacji pozarządowych (NGO); promowanie zdrowego stylu życia, aktywne spędzanie czasu wolnego.

W opracowaniu **P₂ (*On the road to sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland*)** moim celem było określenie stanu realizacji celów zrównoważonego rozwoju (SDG) określonych w Agendzie 2030 w Polsce. Wskaźniki wybrane do analiz monitorują realizację SDG na szczeblu krajowym (*National SDG Indicators*). Całościowy monitoring SDG generalnie obejmuje cztery zestawy wskaźników: zestaw globalnych wskaźników zrównoważonego rozwoju (przyjętych przez ONZ) z wartościami dla Polski; zestaw krajowych wskaźników zrównoważonego rozwoju (wykorzystanych w tym opracowaniu); dwa zestawy wskaźników monitorujących zrównoważony rozwój na niższych poziomach terytorialnych (regiony i województwa, powiaty). Badanie obejmuje lata 2010-2016 i jest to maksymalny przedział czasowy warunkowany dostępnością danych. W zakresie metodyki badawczej wykorzystano metody analizy dynamiki, tj. indywidualne indeksy dynamiki (jednopoziomowe i łańcuchowe). Określono również średnie tempo zmian poszczególnych zjawisk w czasie. Dane do obliczeń pochodzą ze źródeł Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Artykuł wzbogaciłem rekomendacjami w zakresie efektywnej realizacji SDG w Polsce w nadchodzących latach.

Wyniki badań wykazały, że stan realizacji SDG w Polsce można określić jako zadawalający. W przypadku 57 wskaźników na 73 przebadane ogółem kierunek oczekiwanych zmian był pozytywny, kraj jest zatem na właściwej drodze w kierunku zrównoważonego rozwoju. Innymi słowy Polska jest na ścieżce do zrównoważonego rozwoju pozwalającej zapewnić eliminację ubóstwa, wyższą jakość życia dla wszystkich mieszkańców, zapewnienie pokoju oraz dbałość o środowisko naturalne, wypełniając tym samym zapisy Agendy 2030.

Wśród problemów, które zdiagnozowałem na podstawie przeprowadzonych badań i stanowi to wartość dodaną opracowania, wymienić można: otyłość, choroby cywilizacyjne, niższe dochody, wydatki rządowe i nakłady na B+R w rolnictwie, mniej osób dorosłych uczestniczących w kształceniu, zróżnicowanie wynagrodzeń kobiet i mężczyzn, mniejsze przychody ze sprzedaży innowacyjnych produktów, niekorzystną relację dochodów rozporządzalnych na wsi do miasta, niesatysfakcjonującą jakość stanowiącego prawa, relatywnie niski odsetek energii ze źródeł odnawialnych w transporcie, grunty wymagające rekultywacji. Znajomość powyższych problemów jest istotna ponieważ pozwala na powzięcie działań zaradczych, formułowanie efektywnych polityk publicznych (szczebla ogólnopolskiego, regionalnego oraz lokalnego), określenie priorytetowych projektów dynamizujących procesy zrównoważonego rozwoju, wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich w nadchodzącej perspektywie finansowej 2021-2027.

W przypadku opracowania **P₃ (*Sustainable Development in Asian countries – Indicator-based Approach*)** badania dotyczyły krajów azjatyckich, poruszona została problematyka odnosząca się do implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w latach 2002-2015. Wykorzystaną metodą badawczą, służącą ocenie wdrażania wzorców zrównoważonego rozwoju był syntetyczny miernik rozwoju (SMR), dane do obliczeń pochodzą ze źródeł Banku Światowego. Do analiz wybrane zostały wskaźniki, które umożliwiają analizę postępów we wdrażaniu wspomnianej koncepcji rozwoju w odniesieniu do jednostek terytorialnych, w tym wypadku na szczeblu państw azjatyckich, obejmują one wszystkie kluczowe sfery, tj. społeczną, ekonomiczną, środowiskową, przestrzenną, instytucjonalno-polityczną.

Państwa wstępnie zakwalifikowane do badania: Afganistan, Armenia, Azerbejdżan, Bahrajn, Bangladesz, Bhutan, Brunei, Kambodża, Chiny, Cypr, Gruzja, Indie, Indonezja, Iran, Irak, Izrael, Japon, Jordan, Kazachstan, Korea Północna, Korea Południowa, Kuwejt, Kirgistan, Laos, Liban,

Malezja, Malediwy, Mongolia, Mjanma, Nepal, Oman, Pakistan, Filipiny, Katar, Rosja, Arabia Saudyjska, Singapur, Sri Lanka, Syria, Tadżykistan, Tajlandia, Timor Wschodni, Turcja, Turkmenistan, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Uzbekistan, Wietnam, Jemen. Jako państwa pozostające pod silnym wpływem oddziaływania kontynentu europejskiego, w wymiarze społecznym, kulturowym i ekonomicznym, z listy badanych krajów usunięte zostały Cypr, Rosja oraz Turcja. W odniesieniu do Rosji oraz Turcji dochodzi jeszcze aspekt częściowo europejskiego położenia geograficznego, Cypr natomiast jest członkiem Unii Europejskiej. Dodatkowo, w przypadku miary agregatowej nie uwzględniłem Korei Północnej, z uwagi na braki wiarygodnych danych. Ze względu na znaczne braki danych nie uwzględniono również: Afganistanu, Bhutanu, Brunei, Malediwów, Syrii, Timoru Wschodniego, Turkmenistanu, Laosu. Ostatecznie zatem miara agregatowa została zbudowana dla 36 krajów azjatyckich.

W 2002 roku sytuacja w 23 krajach została określona jako niekorzystna, a w pozostałych jako umiarkowana pod względem implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju. W 2003 oraz 2004 roku sytuację w 21 krajach określono jako niekorzystną, a w 15 jako umiarkowaną. Dla porównania w 2015 roku sytuacja w 7 krajach określona została jako niekorzystna, a w 29 jako umiarkowana. Pokazuje to, że z roku na rok systematycznie zwiększa się liczba krajów w których sytuacja w zakresie wdrażania wzorców zrównoważonego rozwoju może być określana jako umiarkowana.

W ramach wniosków można stwierdzić, że sytuacja krajów azjatyckich względem rozwoju zrównoważonego wymaga poprawy. Zauważalny jest natomiast sukcesywny progres, będący udziałem większości krajów. W grupie krajów, które wypadły najkorzystniej na przestrzeni badanych lat znalazły się: Singapur, Japonia, Korea Południowa, Katar, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Malezja. Najmniej korzystnie sytuacja przedstawia się w Jemenie, Iraku, Birmie, Uzbekistanie, Kambodży, Omanie oraz Iranie. Warto zwrócić uwagę na pozycję Chin, które znajdują się w górnej części stawki badanych krajów, zachowując umiarkowaną sytuację. Benchmarkiem w kontekście poziomu zrównoważonego rozwoju dla państw regionu może być Singapur, Korea Południowa oraz Japonia.

Badania przeprowadzone w ramach opracowania **P₄ (Sustainable development in African countries: Indicator-based approach and recommendations for the future)** dotyczą państw afrykańskich. Poruszona została problematyka odnosząca się do poziomu zrównoważonego rozwoju w tych państwach w latach 2002-2016. Wykorzystaną metodą badawczą był syntetyczny miernik rozwoju (SMR), dane do obliczeń i analiz pozyskane zostały ze źródeł Banku Światowego. Najistotniejszą część opracowania stanowią wyniki badań, pokazujące pozycję poszczególnych państw względem poziomu implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju. Badanie dotyczy relatywnie długiego okresu czasu, którego ograniczeniem była dostępność danych do analiz. W ramach wartości dodanej oraz autorskiego wkładu zdiagnozowałem oraz scharakteryzowałem wybrane problemy Afryki oraz sposoby ich rozwiązywania, rekomendacje, pakiet zaleceń na przyszłość.

Zrównoważony rozwój w odniesieniu do krajów Afryki ma szczególne znaczenie. W przeciwieństwie do innych kontynentów, zmagających się z problemami wynikającymi z procesu rozwoju społeczno-ekonomicznego (m.in. kongestia, problemy demograficzne, zmiany klimatu, przemieszczanie się uchodźców, nadmierny konsumpcjonizm, zanikanie więzi międzyludzkich, dysproporcje w dochodach poszczególnych grup społecznych, itp.), Afryka ma jeszcze do rozwiązania podstawowe problemy egzystencjonalne (poziom opieki zdrowotnej, dostęp do wody pitnej, poszanowanie praw człowieka, itp.). Problemem i specyfiką państw afrykańskich jest także ich zróżnicowanie pod względem poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego. Genezy tego stanu rzeczy należy upatrywać, m.in. w zaszłościach historycznych, postkolonialnej przeszłości, posiadaniu bogactw naturalnych, specyfice klimatu, stosunku do zasad demokracji,

występowaniu konfliktów zbrojnych, itd. Mamy więc do czynienia z relatywnie bogatszą północą (np. Egipt, Tunezja, Maroko) oraz Republiką Południowej Afryki, na drugim biegunie są kraje wielkiej biedy (Malawi, Niger, Demokratyczna Republika Konga, Burundi, Republika Środkowoafrykańska). Mamy również do czynienia z tzw. państwami upadłymi (np. Somalia, Czad, Sudan, Zimbabwe), które są znacząco zacofane rozwojowo.

W Afryce znajdują się następujące niepodległe państwa (do grupy tej nie zaliczono Saharyjskiej Arabskiej Republiki Demokratycznej, która jest zasadniczo terytorium o nieustalonym statusie międzynarodowym, określanym mianem tzw. państwa nieuznanego): Algieria, Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Kamerun, Republika Zielonego Przylądka, Republika Środkowoafrykańska, Czad, Komory, Demokratyczna Republika Konga, Kongo, Dżibuti, Egipt, Gwinea Równikowa, Erytrea, Etiopia, Gabon, Gambia, Ghana, Gwinea, Gwinea Bissau, Wybrzeże Kości Słoniowej, Kenia, Lesotho, Liberia, Libia, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauretania, Mauritius, Maroko, Mozambik, Namibia, Niger, Nigeria, Rwanda, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca, Senegal, Seszele, Sierra Leone, Somalia, Republika Południowej Afryki, Sudan Południowy, Sudan, Eswatini, Tanzania, Togo, Tunezja, Uganda, Zambia oraz Zimbabwe. Ze względu na znaczne braki danych przy budowie miary agregatowej usunięto Libię, Mauritius, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca, Seszele, Somalię oraz Sudan Południowy. Ostatecznie zatem miara agregatowa została zbudowana dla 48 krajów afrykańskich. Zastosowana korekta podyktowana została dbałością o rzetelność badań naukowych i wiarygodność wyników.

W 2002 r. sytuacja w 31 krajach została określona jako niekorzystna, a w pozostałych jako umiarkowana. W roku 2016 w 4 państwach sytuację określono jako niekorzystną, a w 44 jako umiarkowaną. Pokazuje to, że z roku na rok systematycznie zwiększa się liczba krajów w których sytuacja w zakresie wdrażania wzorców zrównoważonego rozwoju może być określana jako umiarkowana. Najniższą pozycję w rankingu w latach 2002, 2004, 2005, 2010-2012 zajęła Demokratyczna Republika Konga. W 2003 na najniższej pozycji uplasowała się Liberia. Czad zajął ostanie miejsce w latach 2006-2009. Republika Środkowoafrykańska zajęła ostanie miejsce w roku 2013 oraz 2015. W roku 2014 i 2016 najgorsza sytuacja została odnotowana w Erytrei. Najwyższą pozycję w rankingu w latach 2002-2007 oraz w 2009 zajęło Republika Zielonego Przylądka, a w pozostałych Ghana.

Generalna konkluzja jest taka, że sytuacja państw afrykańskich w zakresie poziomu zrównoważonego rozwoju w badanych latach poprawiła się dość wyraźnie. Problem polega na tym, że państwa te wciąż znajdują się w relatywnie niekorzystnej sytuacji pod tym względem. Wśród krajów, które wypadły najlepiej i mogą stanowić punkt odniesienia dla innych znalazła się Republika Zielonego Przylądka oraz Ghana. Najmniej korzystnie sytuacja przedstawia się w Demokratycznej Republice Konga, Liberii, Czadzie, Republice Środkowoafrykańskiej, Erytrei.

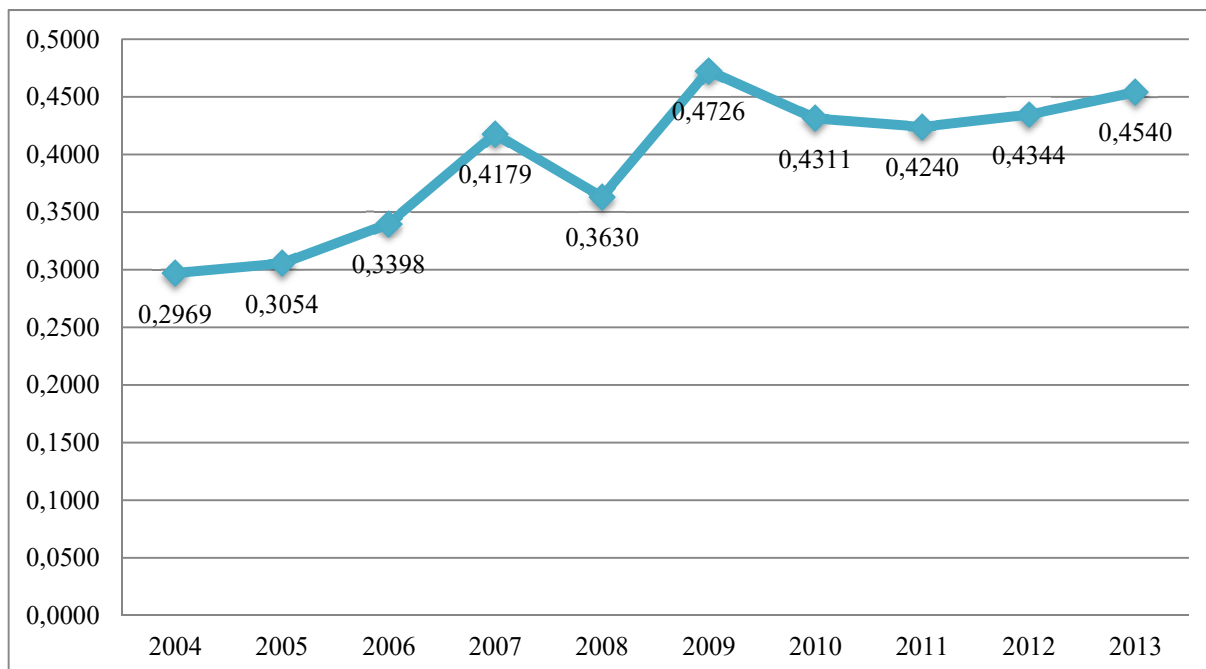
Na bazie przeprowadzonych badań opracowałem również kompleksowe rekomendacje, zalecenia dla krajów afrykańskich dotyczące problemów przyporządkowanych do pięciu łańcuchów składowych zrównoważonego rozwoju współtworzących łącznie łańcuch zintegrowany. Rekomendacje dotyczą następujących problemów: brak powszechnego dostępu do edukacji; duża liczba osób zakażonych wirusem HIV, inne choroby; spadek liczby turystów; słabość sektora przemysłu; braki w dostępie do wody pitnej; zmiany klimatu; degradacja ekologiczna przestrzeni; nierównomierność przestrzenna w dostępie do energii; ograniczona rola kobiet w życiu publicznym; ograniczony stopień powiązań instytucjonalnych. Wykorzystanie tej wiedzy przez kreatorów polityk rozwojowych na kontynencie powinno wpłynąć jednoznacznie korzystnie na proces wdrażania koncepcji zrównoważonego rozwoju w krajach afrykańskich.

Opracowanie **P₅ (*Towards Sustainable Regional Development. Economy, Society, Environment, Good Governance Based on the Example of Polish Regions*)** odnosi się do koncepcji zrównoważonego rozwoju na poziomie regionalnym na przykładzie polskich województw w latach

2005-2011. Przesłanką doboru tematu była istotna potrzeba zbadania, w których regionach należy podjąć działania naprawcze, a które mogą być wzorcem do naśladowania. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju wybrane do analiz były zgodne z przyjętym przez Główny Urząd Statystyczny podejściem do mierzenia poziomu zrównoważonego rozwoju regionów. Zastosowaną metodą badawczą był syntetyczny miernik rozwoju zrównoważonego (SMR), który stał się podstawą konstrukcji rankingu i ustalenia pozycji poszczególnych polskich województw.

W ramach analizy wyników badań można stwierdzić, że we wszystkich latach objętych badaniem sytuacja, w żadnym z województw z punktu widzenia wdrażania wzorców zrównoważonego rozwoju, nie może zostać oceniona jako korzystna lub bardzo korzystna. Pokazuje to, że przed poszczególnymi regionami jest jeszcze dużo prac rozwojowych do wykonania. Należy jednak zauważyć, że generalna sytuacja w województwach w badanym okresie uległa poprawie. W roku 2005 sytuację w 6 województwach określono jako bardzo niekorzystną, a w pozostałych jako niekorzystną. W kolejnych latach wszystkie województwa poprawiły swoją sytuację, w żadnym z nich bowiem sytuacja nie była określana jako bardzo niekorzystna i systematycznie zwiększała się liczba województw, w których sytuacja mogła być określona jako umiarkowana. Najwyższą pozycję w rankingu we wszystkich latach zajęło województwo mazowieckie a drugą małopolskie. Województwa te z roku na rok systematycznie przybliżały się do wzorca o czym świadczy wzrastająca systematycznie wartość SMR. Najniższą pozycję w rankingu w latach 2006-2010 zajęło województwo opolskie, a w 2011 roku województwo lubelskie. Znając słabości poszczególnych jednostek terytorialnych (regionów) w odniesieniu do wartości poszczególnych wskaźników można podjąć próbę efektywnych działań naprawczych, w które zaangażują się najważniejsi uczestnicy regionalnych procesów rozwoju zrównoważonego, tj. mieszkańcy, władze publiczne, przedsiębiorcy raz organizacje pozarządowe.

Rysunek 2. Wartość SMR odnośnie implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w Rosji w latach 2004-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Światowego [31]

W artykule P₆ (*Sustainable Development in the Russian Federation – Indicator-based Approach*) poruszone zostały zagadnienia odnoszące się do koncepcji zrównoważonego rozwoju w Federacji Rosyjskiej w latach 2004-2013. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju wybrane do analiz są zgodne z przyjętym przez Unię Europejską podejściem do mierzenia poziomu zrównoważonego rozwoju. Zastosowaną metodą badawczą był syntetyczny miernik rozwoju zrównoważonego

(SMR), dane do obliczeń pozyskano ze źródeł Banku Światowego. Dobór przedmiotu badań podyktowany został faktem, że Rosja jest niewątpliwie krajem o ogromnym potencjale społecznym i ekonomicznym, jest największym państwem świata, mającym wszelkie naturalne bogactwa. Zmiany w środowisku naturalnym Rosji mają wpływ na cały światowy ekosystem. Rosja, przy całym swoich niedoskonałościach społecznych i ekonomicznych, jest mocarstwem militarnym, politycznym. W interesie światowej społeczności leży implementacja koncepcji zrównoważonego rozwoju w tym kraju.

Sytuacja Rosji w zakresie wdrażania zrównoważonego rozwoju w poszczególnych latach może być określona jako niekorzystana (2004-2006, 2008) lub umiarkowana (2007, 2009-2013). Pomimo relatywnie niekorzystnych lub umiarkowanych wyników, zauważono sukcesywną poprawę sytuacji w kontekście implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w Rosji na przestrzeni badanych lat (rys. 2). Wyniki badań pokazują wyraźnie, że istniała zależność pomiędzy wystąpieniem światowego kryzysu (2008 r.) a przejściowymi problemami Rosji we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju. Warto odnotowania jest fakt, że wszystkie wskaźniki z obszaru dobrego rządzenia (*good governance*) przyjmują niekorzystne wartości i w tym zakresie potrzebne są pilne działania naprawcze.

Jak już wspomniano wcześniej rewitalizację można traktować jako emanację zrównoważonego rozwoju. Głównym celem opracowania **P₅₁ (*Towards sustainable development of territorial units – the case of revitalization projects in Jelenia Góra Agglomeration municipalities*)** było wskazanie i analiza kategorii projektów rewitalizacyjnych gmin Aglomeracji Jeleniogórskiej (AJ) w kontekście wspierania i dynamizowania zrównoważonego rozwoju. Wykorzystaną metodą badawczą była analiza danych zastanych (*desk research*). Z uwagi na specyfikę AJ badania były prowadzone na poziomie subregionalnym. Subregion możemy zdefiniować w tym przypadku jako część regionu wyodrębniona ze względu na charakterystyczne cechy, jest to poziom przejściowy pomiędzy poziomem lokalnym i regionalnym. Rdzeń opracowania stanowi zestawienie projektów rewitalizacyjnych gmin aglomeracji pogrupowanych w przyporządkowaniu do ładów zrównoważonego rozwoju (tab. 3).

Rewitalizację możemy najprościej zdefiniować jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Przeprowadzana powinna być w sposób kompleksowy, przy pomocy zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki. Wspomniane wyżej działania powinny być skoncentrowane, określone terytorialnie, dotyczyć wskazanego obszaru lub obszarów, prowadzone przez użytkowników rewitalizacji w oparciu o stworzony i zaimplementowany program rewitalizacji. W ramach wartości dodanej chciałbym podkreślić kluczowe znaczenie odrodzenia społecznego w definiowaniu rewitalizacji. Ponadto nie możemy mówić o całościowej rewitalizacji bez uwzględnienia jej sfery społecznej oraz działań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Agglomerację Jeleniogórską (AJ) tworzy łącznie 18 jednostek samorządu terytorialnego, tj.: Karpacz, Kowary, Piechowice, Szklarska Poręba, Wojcieszów, Złotoryja (gminy miejskie); Gryfów Śląski, Lubomierz, Mirsk, Wleń, Świerzawa (gminy miejsko-wiejskie); Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Pielgrzymka (gminy wiejskie) oraz Jelenia Góra (miasto na prawach powiatu). W procesie wyodrębniania i grupowania projektów przeanalizowano 15 programów rewitalizacji (pod uwagę wzięto tylko oficjalnie zatwierdzone dokumenty). Wśród głównych przesłanek powstania Aglomeracji Jeleniogórskiej wymienić można dbałość o zrównoważony rozwój jej obszaru oraz dostrzeganie potrzeby wspólnego działania na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców, rozwoju gospodarki, z uwzględnieniem rozwoju turystyki. W ramach ogólnych wniosków można stwierdzić, że przedstawione projekty rewitalizacyjne samorządów mają wpływ na implementację zasad zrównoważonego rozwoju, dobrze wpasowują się swoim zakresem merytorycznym w jego spektrum.

Tabela 3. Wybrane kategorie projektów rewitalizacyjnych gmin Aglomeracji Jeleniogórskiej w przyporządkowaniu do ładów zrównoważonego rozwoju

Łady zrównoważonego rozwoju	Przykładowe kategorie projektów
Społeczny	społeczno-kulturalna integracja mieszkańców; rozwijanie aktywnych form integracji społecznej; aktywizacja osób bezrobotnych; wspieranie lokalnych eventów; przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; poprawa warunków zamieszkania lokatorów budynków socjalnych; poprawa dostępu do usługi opieki nad dziećmi; podnoszenie atrakcyjności mieszkaniowej budynków socjalnych i zabytkowych; budowa i przebudowa placów zabaw dla dzieci; wspieranie rozwoju sektora kultury; wspieranie wolontariatu i aktywności społecznej młodzieży; poprawa jakości oferty edukacyjnej; aktywizacja i edukacja osób starszych; organizacja specjalistycznych szkoleń dla osób biernych zawodowo; wymiana młodzieży z miastami partnerskimi; remonty wiejskich świetlic; prowadzenie projektów profilaktyki uzależnień; zbiorki odzieży i żywności dla osób potrzebujących; wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; wzmacnianie poczucia tożsamości terytorialnej; promocja zdrowego stylu życia.
Gospodarczy	rewitalizacja terenów przemysłowych; rewitalizacja zdegradowanych budynków mieszkalnych wielorodzinnych; rewitalizacja gminnych zabytków; modernizacja miejskiego stadionu; przebudowa basenów; renowacja kortów tenisowych; przygotowanie terenów inwestycyjnych; wsparcie doradcze i szkoleniowe dla lokalnych przedsiębiorstw; poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej; tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości (wspieranie rozwoju dolnośląskich inteligentnych specjalizacji); tworzenie kompleksów rekreacyjno-sportowych; wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej (ze szczególnym uwzględnieniem szlaków tematycznych oraz sieciowych produktów turystycznych).
Środowiskowy	ograniczenie niskiej emisji transportowej; termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym oświatowych; modernizacja energetyczna budynków; rewitalizacja zdegradowanych obszarów uzdrowiskowych; termomodernizacja budynków mieszkalnych; rewaloryzacja terenów zieleni; modernizacja oświetlenia drogowego na energooszczędne; likwidacja dzikich wysypisk; rozbudowa ścieżek edukacyjnych, w tym edukacji ekologicznej (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży); modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej; promocja walorów przyrodniczych gmin; propagowanie idei zrównoważonego rozwoju.
Przestrzenny	rewitalizacja parków w centrach miast; przebudowa miejskich przestrzeni powojkowych; przeobrażenie zdegradowanych terenów nadbrzeżnych; przebudowa zdegradowanych miejskich ulic, mostów; modernizacja centrów wsi; tworzenie centrów rekreacji rodzinnej; budowa monitoringu wizyjnego; przebudowa parkingów; budowa ścieżek rowerowych, budowa chodników; rewitalizacja miejskich targowisk.
Instytucjonalno-polityczny	podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności budynków publicznych; pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego oraz historycznego; kompleksowa rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej; wspieranie organizacji pozarządowych; przebudowa obiektów w celu dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych; rozwój e-usług w administracji publicznej.

Źródło: opracowanie własne

Artykuł P₅₂ (*Sustainable forest management in Poland*) dotyczy bardzo ważnego obszaru z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju jakim jest gospodarka leśna. Rdzeń opracowania stanowi analiza statystyczna wybranych aspektów gospodarki leśnej w Polsce w latach 2009-2015 w kontekście oceny jej stanu, ze szczególnym uwzględnieniem lesistości, defoliacji, powierzchni lasów, odnowień i zalesień, sadzenia drzew, pozyskiwania drewna, średniej ceny sprzedaży drewna, z wyłączeniem gruntów z produkcji leśnej na cele nieleśne. Wykorzystano dwie podstawowe metody badawcze. Pierwszą z nich była analiza danych zastanych (*desk research*), drugą analiza statystyczna obejmująca analizę struktury oraz analizę dynamiki. Prezentacja wyników obejmuje zróżnicowanie przestrzenne na poziomie województw (regionów) oraz w ujęciu ogólnopolskim.

Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowałem następujące konkluzje:

- stan zrównoważonej gospodarki leśnej w Polsce można określić jako umiarkowanie zadawalający, z zastrzeżeniem konieczności utrzymania i pogłębiania wszystkich procesów i projektów służących wdrażaniu szeroko rozumianej koncepcji zrównoważonego rozwoju, za formułowanie polityk rozwojowych oraz regulacji prawnych odpowiedzialne są władze centralne oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego,
- dostrzega się jako wysoce pożądane podjęcie kroków służących uproszczeniu procedur przyznawania pomocy finansowej na zalesianie. Ponadto niezbędne jest prowadzenie permanentnej promocji zalesień oraz stworzenie systemu szkoleń dla rolników i właścicieli lasów,
- ważnym uwarunkowaniem implementacji zrównoważonej gospodarki leśnej jest efektywna edukacja ekologiczna, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Edukowanie młodszych pokoleń w duchu poszanowania zasad zrównoważonego rozwoju przesądzać może o jakości życia społeczności w następnych dekadach,
- w ujęciu regionalnym, na poziomie województw, obecne zróżnicowanie przestrzenne podstawowych wskaźników dotyczących leśnictwa (powierzchnia lasów, lesistość, odnowienia i zalesienie) jest na średnim poziomie,
- pozyskiwanie drewna ogółem sukcesywnie wzrasta w badanych latach, podobnie jak rośnie pozyskiwanie drewna w przeliczeniu na mieszkańca. Można doszukiwać się pozytywów tego zjawiska, związanych chociażby z przyspieszeniem rozwoju gospodarczego oraz szerszym wykorzystywaniem drewna w usługach i przemyśle. Z punktu widzenia zrównoważonej gospodarki leśnej istotniejszym jest odpowiedzialne korzystanie z zasobów drewna oraz sukcesywna zastępowalność wykorzystanych zasobów.

Jednym z ważniejszych elementów procesu rewitalizacji jest właściwe i stosunkowo precyzyjne wyznaczenie obszarów, które wspomnianą rewitalizacją powinny zostać objęte. Warunkuje to efektywną implementację koncepcji zrównoważonego rozwoju w kolejnych latach na tych obszarach. W artykule P₅₃ (*Delimitation procedure of degraded areas and the area targeted for revitalization*) zaprezentowałem przykładową typologię czynników i zjawisk kryzysowych w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym oraz technicznym. Wykorzystałem metodę analizy danych zastanych (*desk research*). Przedstawiłem własną procedurę delimitacji opartą o wykorzystanie wskaźników opisujących koncentrację zjawisk negatywnych, kryzysowych w układzie jednostek urbanistycznych gminy. Następnie, scharakteryzowałem wyznaczenie obszaru rewitalizacji w ramach wybranych obszarów zdegradowanych. W tym miejscu należy nadmienić, że wspomniana procedura wdrożona została w kilku jednostkach samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego (np. Jelenia Góra,

Wleń, Piechowice). Obecnie w tych samorządach z powodzeniem realizowane są programy rewitalizacji uwzględniające tę procedurę. W dalszej części opracowania scharakteryzowałem autorskie wyznaczenie obszarów zdegradowanych w oparciu o badania ankietowe. Głównym mankamentem tej metody jest subiektywizm osób biorących udział w badaniu. Z drugiej strony endogeniczny charakter takiej delimitacji obszaru rewitalizacji jest zaletą. Mieszkańcy najlepiej znają swoje miejsce zamieszkiwania, wiedzą, które obszary wymagają działań naprawczych. Powyższy sposób nacechowany jest relatywnie dużym uspołecznieniem. Metoda została już również wykorzystana w praktyce funkcjonowania dolnośląskich samorządów. W obydwu przypadkach procedura delimitacji zakłada objęcie jej schematem kontroli obywatelskiej, która przejawia się sprawowaniem kontroli nad funkcjonowaniem instytucji publicznych, instytucji zaufania publicznego oraz zwiększaniem ich przejrzystości i przestrzeganiem reguł dobrego rządzenia. Opisywana kontrola występuje z uwagi na fakt, że procesy związane z rewitalizacją prowadzone są zazwyczaj przez władze publiczne, samorządowe, jako liderów, przy wsparciu podmiotów sektora prywatnego.

Implementacja koncepcji zrównoważonego rozwoju wspierana powinna być przez ludzką kreatywność szczególnie w obszarze społecznym oraz dobrego rządzenia. Kreatywność, jak już wspomniano wcześniej, jest zasobem niewyczerpanym, ulepszającym się i odnawialnym. Dbać należy jednak o zachowanie jej wysokiego poziomu wśród społeczności. W opracowaniu **P₅₇ (*The strategy of local development as the component of creative human capital development process*)** poruszyłem zagadnienia związane ze strategią rozwoju lokalnego w odniesieniu do kształtowania kreatywnego kapitału ludzkiego. Wykorzystałem metodą badań naukowych była analiza i krytyka piśmiennictwa oraz analiza danych zastanych.

Rdzeń opracowania oraz mój autorski wkład stanowi tabelaryczne zestawienie przykładowych elementów strategii rozwoju lokalnego, w obszarze których kształtowany jest kreatywny kapitał ludzki. Wśród przykładowych etapów tworzenia oraz implementacji strategii rozwoju lokalnego w ramach których kształtuje się kreatywny kapitał ludzki zdiagnozowałem: kompleksową diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej jednostki terytorialnej; analizę otoczenia organizacji; analizę strukturalną sektora; drzewa problemów gminy; analizę kluczowych trendów, tendencji w otoczeniu; określenie misji i wizji jednostki samorządu terytorialnego; projekcję scenariuszy rozwojowych; drzewo celów strategii; spójną koncepcję promocji gminy; mierniki realizacji celów; proces monitoringu i ewaluacji. W ramach podsumowania można stwierdzić, że strategia rozwoju lokalnego stanowi interesujące narzędzie wzmacniania pokładów kreatywnego kapitału ludzkiego w gminie. Powyższe założenie może okazać się pomocne dla menedżerów publicznych, praktyków gospodarczych oraz naukowców zajmujących się zagadnieniami zrównoważonego rozwoju w ujęciu jednostek terytorialnych.

Opracowanie **P₅₈ (*Place marketing in the process of territorial identity creation and strengthening*)** jest kolejnym wpisującym się w sferę społeczną zrównoważonego rozwoju, w tym wypadku dotyczącym kształtowania i wzmacniania tożsamości terytorialnej, którą w uproszczeniu możemy zdefiniować jako poczucie identyfikacji z określonym fragmentem przestrzeni, który postrzegamy jako część siebie. Wspomniana tożsamość jest istotna w procesie implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, z uwagi na powiązanie emocjonalne danej społeczności z miejscem swojej egzystencji. Przywiązanie, docenianie dziedzictwa kulturowego, utożsamianie się z ogólnie obowiązującym systemem wartości przybliży nas do dbałości o to miejsce i chęci przekazania go przyszłym pokoleniom w nie pogorszonym stanie. Innymi słowy wyższy poziom tożsamości terytorialnej powinien sprzyjać postawom społecznym korzystnym z punktu widzenia zasad zrównoważonego rozwoju. Wykorzystałem metodą badań naukowych była analiza i krytyka piśmiennictwa oraz analiza danych zastanych.

W wyniku przeprowadzonych badań wskazałem obszary, elementy marketingu miejsc, które mają znaczenie w kontekście procesu kreowania oraz wzmacniania tożsamości terytorialnej. Wśród tych obszarów wymieniam: wizerunek miejsca; efektywny proces promocji; stymulowanie przedsiębiorczości; organizowanie wydarzeń; produkty regionalne (lokalne); system całościowej identyfikacji; współpracę międzynarodową; kreatywność władz samorządowych, usprawnienie działania administracji publicznej. Ponadto istotne dla stymulowania procesów zrównoważonego rozwoju są zdiagnozowane przeze mnie w opracowaniu czynniki konkurencyjności jednostek terytorialnych, tj.: środowisko społeczno-ekonomiczne cechujące się dużą efektywnością w rozwiązywaniu problemów rozwojowych jednostki terytorialnej; funkcjonowanie przedsiębiorstw, organizacji cechujących się ponadprzeciętną absorpcją innowacyjnych rozwiązań oraz kreujących innowacyjne rozwiązania w swojej działalności; przestrzenna dostępność jednostki terytorialnej; jakość życia społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru infrastruktury społecznej; zintensyfikowane działania na rzecz ustabilizowania i poprawy niekorzystnych procesów demograficznych; wysoka jakość usług publicznych; stan środowiska naturalnego, potencjał zasobów naturalnych; proinnowacyjne i nowoczesne sposoby zarządzania jednostką terytorialną przez władze samorządowe; znaczące podmioty gospodarcze inwestujące na terenie jednostki terytorialnej w kontekście przyciągania kolejnych inwestorów, stanowiące swoistą formę rekomendacji inwestycyjnej.

W artykule P₅₉ (*Selected aspects of investment attractiveness of regions*) przy wykorzystaniu metody analizy danych zastanych (*desk research*) określiłem pozycję poszczególnych polskich regionów (województw) w latach 2005-2012 względem atrakcyjności inwestycyjnej. Na pierwszym miejscu w badanym okresie niezmiennie pozostawało województwo śląskie, dystans pozostałych regionów, jeżeli się zmniejszył, nastąpiło to w nieznacznym rozmiarze. Największy progres w umacnianiu swojej atrakcyjności inwestycyjnej w poczyniło województwo zachodniopomorskie, zauważalną poprawę obserwujemy również w przypadku mazowieckiego, wielkopolskiego, pomorskiego, łódzkiego, kujawsko-pomorskiego oraz lubelskiego. Niezmiennie w złej kondycji pod względem atrakcyjności inwestycyjnej pozostawały województwa warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie i podlaskie.

Z punktu widzenia działań w kierunku zrównoważonego rozwoju jednostek terytorialnych niemniej istotne było określenie czynników warunkujących atrakcyjność inwestycyjną. W artykule przedstawiłem obszerne zestawienie czynników wpływających na wspomnianą atrakcyjność w ujęciu regionalnym, wśród których znalazły się, m.in. infrastruktura ekologiczna, gospodarka odpadami, świadomość ekologiczna społeczeństwa, zaangażowanie władz regionalnych w rozwój przedsiębiorczości, dostępne zasoby naturalne. Ponadto wśród obiektywnych uwarunkowań przemawiających za atrakcyjnością inwestycyjną regionu wymienić można jakość życia społeczności, tak istotną w kontekście celów zrównoważonego rozwoju. Kolejnym elementem jest dynamika rozwoju regionu będąca, m.in. odbiciem aktywności władz regionalnych oraz sfery biznesu w budowaniu konkurencyjnego obszaru, pokazuje ona również poziom optymizmu mieszkańców, nastawienie do przedsiębiorczości. Diagnozę sytuacji w zakresie infrastruktury gospodarczej, finansowej, technicznej i organizacyjnej można uznać za jeden z ważnych obszarów branych pod uwagę przez potencjalnych inwestorów. Wnioski z przeprowadzonej analizy infrastruktury dają obraz spodziewanej dostępności źródeł finansowania, rozwoju rynku zaopatrzeniowego, cen zaopatrzeniowych surowców i produktów, obsługi logistycznej i możliwości kooperacji. Następnym pakietem czynników branych pod uwagę przez potencjalnych inwestorów odnosi się do uwarunkowań z zakresu jakości obsługi przedsiębiorców przez instytucje publiczne, aktywności i współpracy władz samorządowych, programów aktywizacji zawodowej, dopasowywania oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy, efektywności wykorzystywania funduszy rozwoju regionalnego. W innym ujęciu czynniki podzieliłem na: dostępność transportową; koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy; chłonność rynku zbytu; poziom

rozwoju infrastruktury gospodarczej; poziom rozwoju infrastruktury społecznej; poziom bezpieczeństwa powszechnego; aktywność regionów wobec inwestorów. Na bazie przeprowadzonych analiz można przyjąć założenie, że kierowanie się zasadami zrównoważonego rozwoju wpłynie korzystnie na atrakcyjność inwestycyjną jednostek terytorialnych, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury oraz edukacji ekologicznej.

Do zagadnień z zakresu omawianej wcześniej kreatywności w kontekście jej znaczenia dla zrównoważonego rozwoju odnosi się również artykuł P₆₀ (***Creativity in the context of regional development – selected issues***). W niniejszym opracowaniu poruszyłem problematykę wybranych aspektów kreatywności w relacji do rozwoju regionalnego. Wskazałem na kreatywność jako źródło innowacji, tolerancji, wrażliwości społecznej w procesie rozwoju zrównoważonego jednostek terytorialnych. Wykorzystałem metodą badań naukowych była analiza i krytyka piśmiennictwa oraz analiza danych zastanych.

Zdiagnozowałem i omówiłem czynniki powiązane z kreatywnością mające potencjalny wpływ na rozwój zrównoważony w przestrzeni regionalnej, takie jak kultura i sztuka, marka miejsca, innowacje, tolerancja, talent, tożsamość regionalna. Przedstawiłem również wybrane przemysły kreatywne dynamizujące rozwój regionalny, wśród których wyszczególniłem oraz scharakteryzowałem m.in. reklamę, architekturę, sztukę i antyki, działalność wydawniczą, przemysł filmowy, projektowanie mody, przemysł muzyczny, radio i telewizję. Aktywizowanie ludzkiej kreatywności i wykorzystanie jej efektów w kontekście podnoszenia jakości życia społeczności regionalnych, jest jednym z ważnych wyzwań współczesnej gospodarki i polityki społecznej.

Opracowanie P₇₇ (***Problems and opportunities for the development of smart specializations in Lower Silesia region***) porusza zagadnienia związane z inteligentnymi specjalizacjami regionu dolnośląskiego, które są jednym z rodzajów specjalizacji regionalnych. Badanie przeprowadzone zostało metodą analizy danych zastanych (*desk research*). Główną część pracy oraz jej wartość dodaną stanowi określenie i charakterystyka barier oraz szanse rozwoju inteligentnych specjalizacji Dolnego Śląska. Należy podkreślić, że część z tych zjawisk jest istotna oraz wpisuje się w procesy zrównoważonego rozwoju w ujęciu regionalnym.

W ramach wyników przeprowadzonych badań wśród barier zdiagnozowałem i wyszczególniłem: wzrastającą konkurencję ze strony innych regionów; wzrastający poziom świadomości i wymagań konsumentów; wysokie bariery wejścia na rynek; niestabilność uwarunkowań prawnych; wzrastające koszty pracy w regionie; wahania koniunktury gospodarczej; procesy rozwarstwienia społecznego; wyczerpywanie się zasobów surowcowych; przenoszenie działalności do krajów o niższych kosztach produkcji; odpływ wykwalifikowanych kadr na inne rynki pracy; wykluczenie cyfrowe części społeczeństwa (osoby starsze); braki w zakresie budowania klimatu dla przedsiębiorczości; krótki cykl życia części innowacyjnych produktów i usług; wyższe ceny produktów zaawansowanych technologicznie.

Jako szanse zdiagnozowałem i scharakteryzowałem: środki europejskie z nowej perspektywy finansowej; dopasowywanie kierunków studiów do wymogów rynku pracy; rosnące zapotrzebowanie na innowacyjne produkty/usługi; rozwój technologii przyjaznych dla środowiska wzrost zamożności części społeczeństwa (obszary miejskie); starzenie się społeczeństwa; wzrost zainteresowania produktami lokalnymi i regionalnymi; pojawiające się w regionie inicjatywy klastrowe; rozwój startupów branżowych; możliwość przyciągania specjalistów do regionu; rozwój e-handlu; promocja zdrowego stylu życia; realizacja interdyscyplinarnych projektów badawczych; funkcjonowanie SSE; wzrost aktywności sektora NGO. Przedstawione problemy i szanse rozwoju inteligentnych specjalizacji mają w zamyśle walor rekomendacyjny, są sygnałem dla wszystkich osób i podmiotów zaangażowanych w rozwój zrównoważony regionu dolnośląskiego do podejmowania działań mających na celu pokonywanie problemów i wykorzystywanie

pojawiających się szans. Ponadto z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju na uwagę zasługuje, m.in. promocja zdrowego stylu życia wpisująca się wprost w koncepcję *sustainable living*.

W ramach pracy **P₇₉ (*Contemporary developmental directions of revitalization projects: Polish experiences*)** ponownie zbadałem kwestie odnoszące się do rewitalizacji jako integralnego i priorytetowego zadania polityki zrównoważonego rozwoju, wykorzystałem metodę analizy danych zastanych. Działania rewitalizacyjne przyczyniają się finalnie do wzrostu jakości życia społeczności lokalnej zamieszkującej obszar zdegradowany. Przez jakość życia należy rozumieć w tym przypadku połączenie materialnych aspektów życia oraz elementów odnoszących się do odczuwania ogólnego zadowolenia z sytuacji życiowej (np. odczuwania prestiżu z miejsca zamieszkania, stanu zdrowia, możliwości zaspakajania aspiracji zawodowych i prywatnych, pozytywnych relacji międzyludzkich). Istotnym jest warunkujące zrównoważony charakter rewitalizacji uspołecznienie tego procesu, konsultacje społeczne.

W opracowaniu wskazałem główne, współczesne kierunki rozwojowe, cele projektów rewitalizacyjnych na przykładzie programów rewitalizacji gmin Aglomeracji Jeleniogórskiej (AJ). Istotne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju są następujące, określone przez samorządy cele: dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców i turystów; przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; poprawa stanu środowiska naturalnego; wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości; integracja i aktywizacja społeczności; przeciwdziałanie skutkom bezrobocia; większa dostępność do usług edukacyjnych; ograniczenie niskiej emisji; ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami; zwiększenie efektywności energetycznej budynków.

W ostatnich latach problematyka kreatywności staje się przedmiotem coraz większego zainteresowania władz samorządowych, przedsiębiorców, naukowców, organizacji pozarządowych, artystów, animatorów kultury. Istotna jest również w kontekście społecznego wymiaru zrównoważonego rozwoju. W artykule **P₈₂ (*Regional creativity factors. Towards new dimensions of regional development*)** poruszyłem zagadnienia odnoszące się do wybranych czynników kreatywności regionów. Wykorzystaną metodą badań naukowych była analiza i krytyka piśmiennictwa. Zasadniczą część opracowania stanowi zaproponowane przeze mnie zestawienie oraz pogłębiona charakterystyka czynników kreatywności regionów, wśród których wymieniłem: rozwój klasy kreatywnej, poziom tożsamości regionalnej, rozwój sektorów kreatywnych, efektywny marketing miejsc, kreatywność opartą na kulturze, ludzkie talenty, poziom tolerancji, innowacyjność, poziom przedsiębiorczości, jakość administracji publicznej, implementację strategii zrównoważonego rozwoju regionalnego. Na bazie przeprowadzonych badań przyjmuję, że kreatywność należy postrzegać jako narzędzie służące do utrzymywania wysokiej pozycji konkurencyjnej oraz wypracowywania trwałych przewag konkurencyjnych w stosunku do innych jednostek terytorialnych. W zakresie zrównoważonego rozwoju należy podkreślić kluczowe znaczenie kreatywności we wzmacnianiu ładu społecznego oraz pośrednio ładu zintegrowanego.

Publikacja **P₈₄ (*Towards local development based on territorial identity*)** również wpisuje się w społeczny wymiar zrównoważonego rozwoju i dotyczy tożsamości terytorialnej w odniesieniu do rozwoju lokalnego. Wybrane obszary oddziaływania tożsamości terytorialnej na proces zrównoważonego rozwoju lokalnego, na podstawie przeprowadzonych badań, scharakteryzowałem poniżej. Wykorzystaną metodą badań naukowych była analiza i krytyka piśmiennictwa. Spoiwem tożsamości terytorialnej jest wspólna wizja przyszłości, rozwoju swojego miejsca zamieszkania, dążenie do poprawy ogólnych warunków życia. Tożsamość oparta na takich wartościach przyczynia się do wzrostu poziomu społecznej motywacji do działania, aktywizacji zawodowej, tworzenia środowiska sprzyjającego przedsiębiorczości.

Transfer wiedzy, przyczynianie się tożsamości do wzrostu poziomu międzypokoleniowego transferu wiedzy i doświadczenia, włączywszy w to niekodyfikowane, nieuporządkowane wiadomości. Wartości społeczne, tożsamość terytorialna przyczynia się do wzmocnienia lokalnie odczuwanych, wspólnie dzielonych, dominujących wartości etycznych i behawioralnych. Poczucie przynależności, które uosabia powiązanie pomiędzy tożsamością terytorialną a rozwojem lokalnym. Wspomniana przynależność spaja lokalny system społeczno-ekonomiczny i ukierunkowuje działania kreatorów lokalnej rzeczywistości na rzecz wykorzystywania biznesowych powiązań, przewag konkurencyjnych w celu wspomagania rozwoju swojego miejsca egzystencji. Rozważne implementowanie zewnętrznej wiedzy i rozwiązań, jedną z cech tożsamości terytorialnej jest występowanie mechanizmów obronnych na zmiany, które skutkuje selektywną, stopniową percepcją oraz absorpcją zewnętrznych bodźców. Promocja terytorialnych zasobów, można przyjąć, że jednym z elementów endogenicznego rozwoju lokalnego jest zdolność lokalnych społeczności do promowania miejsca swojego zamieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem tych unikalnych zasobów, które stanowią podstawę do różnicowania na tle innych jednostek oraz podnoszenia poziomu konkurencyjności określonej przestrzeni. Jakość i efektywność lokalnej polityki, związek pomiędzy prowadzoną polityką w skali lokalnej i tożsamością terytorialną jest odczuwalny, dotyczy jednocześnie wielu sfer funkcjonowania lokalnego systemu społeczno-gospodarczego. Jednym z bardziej istotnych wyrazów takiego powiązania jest polityka prowadzona w oparciu o konsensus społeczny oraz planowanie partycypacyjne, przy współudziale lokalnych liderów, kreatorów procesów rozwojowych.

Na bazie przedstawionych powyżej wyników badań oraz poczynionych charakterystyk, chciałbym podkreślić, że wszystkie określone cele badawcze zostały zrealizowane. W wyniku ich realizacji wniosłem własny wkład oraz wartość dodaną do rozwoju dyscypliny naukowej ekonomia. Szczegółowa charakterystyka wspomnianego wkładu powiązanego z realizacją celów badawczych znajduje się w następnym podrozdziale.

4.4. Podsumowanie wkładu przeprowadzonych badań w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia

Mój wkład w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia wynikający z osiągnięcia celów badawczych (CA 1, CA 2, CA 3, CA 4, CA 5; CT 1, CT 2, CT 3, CT 4; CM 1, CM 2), przedstawia się następująco:

- w wyniku osiągnięcia celu aplikacyjno-poznawczego (**CA 1**) wzbogaciłem nurt badań ekonomicznych nad zrównoważonym rozwojem jednostek terytorialnych o wiedzę z zakresu określenia oraz oceny pozycji państw i regionów odnośnie poziomu implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju. Wspomniane pozycje jednostek terytorialnych nie były wcześniej powszechnie znane i przynoszą istotny walor poznawczy. Wskazałem pozycję państw azjatyckich, afrykańskich, państw regionu Europy Środkowo-Wschodniej, Rosji, Polski oraz polskich regionów w oparciu o metodę wskaźnikową. W tym świetle wkładem w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia jest również zdiagnozowanie szans i zagrożenia dotyczących procesu implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w krajach Europy Środkowo-Wschodniej (CEE), tj. Słowenii, Czechach, Estonii, Węgrzech, Słowacji, Polsce, Litwie, Łotwie, Chorwacji, Bułgarii, Rumunii. Wspomniane zjawiska są relatywnie nowo poznane, mają autorskie charakterystyki. Ponadto na bazie przeprowadzonych badań opracowałem pakiet kompleksowych wskazań dotyczących efektywnej realizacji celów zrównoważonego rozwoju (SGD) na gruncie jednostek terytorialnych, uwzględniający diagnozę obszarów, zjawisk problemowych. W przypadku Rosji zdiagnozowałem zależność pomiędzy światowym kryzysem a problemami we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju. Zdiagnozowałem oraz przyporządkowałem do poszczególnych łańcuchów

zrównoważonego rozwoju, współtworzących łańdź zintegrowany, kluczowe problemy krajów afrykańskich oraz zaproponowałem rozwiązania tych problemów w przyszłości. Wskazałem grupy państw (Słowenia, Czechy, Singapur, Korea Płd., Japonia, Republika Zielonego Przylądka, Ghana) i polskich regionów (mazowiecki, małopolski) wśród badanych jednostek terytorialnych, które mają wartość benchmarkingową, są punktem odniesienia w kontekście implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju;

- zdiagnozowałem oraz wykazałem istotną rolę edukacji ekologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, w zakresie poprawy stanu gospodarki leśnej (**CA 2**). Edukowanie młodszych pokoleń w duchu poszanowania zasad zrównoważonego rozwoju przesądzić może o jakości życia społeczeństwa w następnych dekadach. Ponadto wskazałem na zjawisko sukcesywnego wzrostu pozyskiwania drewna ogółem w badanych latach, które jest sygnałem do zintensyfikowania działań w zakresie ochrony zasobów leśnych;
- określiłem kierunki rewitalizacyjne polskich jednostek samorządu terytorialnego w ujęciu subregionalnym (**CA 3**). Większość z tych kierunków ma kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju, np. integracja społeczna, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rewitalizacja terenów przemysłowych, ograniczenie niskiej emisji, rewaloryzacja terenów zieleni, budowa ścieżek rowerowych, pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego. Znając powyższe kierunki możliwe jest dostosowanie polityk rozwojowych, w tym określenie źródeł finansowania, pozwalających na efektywniejszą implementację projektów rewitalizacyjnych;
- scharakteryzowałem znaczenie kreatywności w zrównoważonym rozwoju (**CA 4**), które przejawia się głównie wzmacnianiem łańdź społecznego poprzez budowanie kreatywnego kapitału ludzkiego. Podobnie tożsamość terytorialna ma wpływ na zrównoważony rozwój wzmacniając dbałość o miejsce zamieszkania i środowisko, w którym żyjemy. Są to relatywnie nowe spojrzenia na wspieranie łańdź społecznego zrównoważonego rozwoju. Innowacyjne jest również określenie kreatywności jako zasobu niewyczerpanego (kreatywni możemy być całe życie), ulepszającego się (na bazie dotychczasowych życiowych doświadczeń możemy tworzyć lepsze rozwiązania) i odnawialnego (przy spadku potencjału twórczego istnieje możliwość jego odzyskania i dalszego tworzenia wartościowych koncepcji, produktów i usług);
- kolejnym wkładem w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia (**CA 5**) jest identyfikacja i charakterystyka barier oraz szans rozwojowych inteligentnych specjalizacji regionalnych. Przedstawione procesy są niezwykle ważne dla zrównoważonego rozwoju, np. rozwarstwienie społeczne, wykluczenie cyfrowe, starzenie się społeczeństwa, wyczerpywanie się zasobów surowcowych lub rozwój technologii przyjaznych dla środowiska, wzrost zainteresowania produktami regionalnymi, promocja zdrowego stylu życia. Znajomość tych zjawisk pozwoli na wykorzystywanie pojawiających się szans oraz niwelowanie barier rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem roli władz publicznych. Ponadto zdiagnozowałem i usystematyzowałem czynniki przyczyniające się do większej atrakcyjności inwestycyjnej regionów, które są w znacznym stopniu związane z implementacją koncepcji zrównoważonego rozwoju, są to m.in. infrastruktura ekologiczna, gospodarka odpadami, świadomość ekologiczna społeczeństwa, zaangażowanie władz regionalnych w rozwój przedsiębiorczości, dostępne zasoby naturalne;

- zaproponowałem nowe ujęcie definiowania zrównoważonego rozwoju (**CT 1**), które szczególnie akcent kładzie na sprawiedliwości międzypokoleniowej, znaczeniu dobrego rządzenia (*good governance*) oraz zwróceniu uwagi na rolę organizacji pozarządowych we wspomnianym rządzeniu. Proponowana definicja ma następujące brzmienie, zrównoważony rozwój jest procesem przemian, który zapewnia zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia przy uwzględnieniu sprawiedliwości międzypokoleniowej, dzięki zintegrowanym działaniom w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym, przestrzennym oraz instytucjonalno-politycznym. Wśród kreatorów zrównoważonego rozwoju wymienić można społeczeństwo, przedsiębiorców, świat nauki, oraz władze publiczne przy wsparciu dla dobrego rządzenia ze strony organizacji pozarządowych;
- zaproponowałem nowe ujęcie definiowania rewitalizacji (**CT 2**) przyjmujące brzmienie, rewitalizacja jest kompleksowym procesem, zachodzącym w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzennej oraz instytucjonalno-politycznej, wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Rewitalizacja prowadzona jest w sposób skoordynowany, określony terytorialnie w oparciu o dokumenty strategiczne, przy partycypacji społecznej na bazie przeprowadzonej delimitacji. Nie można mówić o kompleksowej rewitalizacji bez uwzględnienia odrodzenia społecznego;
- w wyniku osiągnięcia celów teoretycznych mój wkład w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia przejawia się również zaproponowaniem autorskiej definicji kreatywności (**CT 3**). Kreatywność jest to zdolność do tworzenia nowych lub ulepszania istniejących idei i rozwiązań, związana w bezpośredni sposób z otwartością umysłu, tolerancją, innowacyjnością oraz wrażliwością społeczną, będącymi ważnymi elementami w procesie poprawy jakości życia społeczeństw. Jakość życia jest rozumiana w tym wypadku jako połączenie materialnych aspektów życia z mniej wymiernymi elementami odnoszącymi się do odczuwania komfortu, satysfakcji, zadowolenia z osiągniętej pozycji na gruncie prywatnym i zawodowym. Wkładem jest również zaproponowanie definicji tożsamości terytorialnej, której spoiwem jest wspólna wizja przyszłości, rozwoju swojego miejsca zamieszkania, dążenie do poprawy warunków życia. Tożsamość oparta na takich wartościach przyczynia się do wzrostu poziomu społecznej motywacji do działania, aktywizacji zawodowej, tworzenia środowiska sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości;
- zaproponowałem nowy, usystematyzowany zestaw czynników kreatywności (**CT 4**) wpływających na zrównoważony rozwój regionalny oraz odzwierciedlających nowe wymiary wspomnianego rozwoju, m.in. poziom tożsamości regionalnej, rozwój klasy kreatywnej, rozwój sektorów kreatywnych, ludzkie talenty, kreatywność opartą na kulturze;
- w wyniku osiągnięcia celów metodycznych (**CM 1**) zaadaptowałem metodę badań ankietowych na potrzeby delimitacji obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji. Rewitalizację w tym zakresie postrzegam jako uzewnętrznianie się zrównoważonego rozwoju na gruncie jednostek terytorialnych. Metoda ma autorski charakter i nacechowana jest wysokim poziomem uspołecznienia. W tym wypadku endogeniczny charakter delimitacji obszaru rewitalizacji jest wartością dodaną;

- ponadto moim wkładem jest opracowanie procedury (**CM 2**) delimitacji obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji odnoszącej się do koncentracji zjawisk kryzysowych w układzie jednostek urbanistycznych gminy. W tym miejscu chciałbym podkreślić uniwersalny charakter opisanych metod, mogą one zostać wykorzystane w dowolnym lokalnym układzie terytorialnym. Należy nadmienić, że obie metody znalazły już swoje praktyczne zastosowanie w procesach rewitalizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego.

Powyższe osiągnięcia stanowią wartość dodaną cyklu publikacji powiązanych tematycznie pod tytułem „W kierunku zrównoważonego rozwoju państw i regionów” oraz są jednocześnie preludium do określenia możliwości zastosowania wyników badań w praktyce.

4.5. Praktyczne wykorzystanie wyników, kierunki kontynuacji badań

Wyniki przeprowadzonych badań mają walor aplikacyjny. W trakcie prac nad cyklem publikacji miałam na uwadze użyteczność badań, możliwość implementacji ich wyników na grunt realnych uwarunkowań rynkowych, praktyki gospodarczej. Wśród przykładów **wykorzystania wyników przeprowadzonych badań w praktyce**, wymienić można:

- wykorzystanie wyników w procesie opracowywania dokumentacji aplikacyjnej o dofinansowanie projektów współfinansowanych ze środków europejskich, dotyczy to w szczególności części wniosku, biznes planu, studium wykonalności odnoszącej się do obligatoryjnego komponentu zrównoważonego rozwoju,
- wykorzystanie wyników w strategiach rozwiązywania problemów społecznych szczebla samorządowego oraz krajowego,
- wykorzystanie wyników w księgach dobrych praktyk (*book of good practices*) opracowywanych przez instytucje krajowe i międzynarodowe, ze szczególnym uwzględnieniem problemów krajów afrykańskich,
- opracowanie na ich podstawie polityk rozwojowych, uwzględniających zdiagnozowane problemy w zakresie implementacji zasad zrównoważonego rozwoju, dotyczy to wszystkich krajów, grup krajów objętych badaniami,
- stworzenie oferty doradczo-szkoleniowej skierowanej do kreatorów rozwoju lokalnego, regionalnego uwzględniającej specyfikę wdrażania celów zrównoważonego rozwoju,
- opracowywanie lokalnych oraz gminnych programów rewitalizacji,
- włączenie kreatywności jako użytecznej części strategii rozwoju przedsiębiorstw,
- włączenie tożsamości terytorialnej jako użytecznej części strategii rozwoju jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych (NGO),
- opracowywanie kompleksowych strategii zrównoważonego rozwoju gmin, powiatów i województw, wyniki badań mogą stanowić część diagnostyczną, wskazywać aktualne trendy, pozycje jednostek terytorialnych w zakresie poziomu zrównoważonego rozwoju,
- wykorzystanie przedstawionych metod do delimitacji obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w dokumentach strategicznych jednostek samorządu terytorialnego,
- przygotowanie pakietu doradczo-szkoleniowego z zakresu działań rewitalizacyjnych dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego,

- oferta doradztwa strategicznego w zakresie implementacji zasad zrównoważonego rozwoju w działalności przedsiębiorstw,
- oferta doradztwa w zakresie wdrażania koncepcji *sustainable living*.

We wszystkich wymienionych obszarach potencjalnego zastosowania wyników badań naukowych w praktyce mam wieloletnie doświadczenie, co uprawdopodabnia zaistnienie takich projektów.

Wśród **kierunków kontynuacji prowadzonych badań** można wymienić:

- pogłębione studia w zakresie implementacji koncepcji *sustainable living*,
- badanie procesu rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski przy wykorzystaniu analizy wskaźnikowej,
- działalność innowacyjną w kontekście zrównoważonego rozwoju na poziomie regionalnym,
- kontynuację badań w zakresie implementacji koncepcji zrównoważonego rozwoju na poziomie jednostek terytorialnych (państw, regionów),
- analizę porównawczą pozycji Polski w zakresie poziomu implementacji celów zrównoważonego rozwoju (SDG) w odniesieniu do innych krajów regionu, kontynentu i świata,
- zrównoważony rozwój w Unii Europejskiej po roku 2020, wyzwania przyszłości.

Wyniki badań planuję opublikować, wzorem poprzednich lat, w uznanych czasopismach naukowych posiadających Impact Factor, indeksowanych w bazach Journal Citation Reports (JCR) oraz Scopus. Planowane kierunki badań naukowych nacechowane są dywersyfikacją oraz kompleksowym podejściem do problematyki zrównoważonego rozwoju w ujęciu jednostek terytorialnych. Uwzględniają one zagadnienia, które w większości nie są dogłębnie poznane i opisywane w literaturze przedmiotu.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Moje wskaźniki dokonań naukowych po obronie rozprawy doktorskiej przedstawiają się następująco:

- Sumaryczny **Impact Factor** według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania: **9.453**
- łączna liczba punktów za artykuły naukowe opublikowane po doktoracie według wykazu czasopism naukowych MNiSW: **551**
- łączna liczba punktów za artykuły naukowe opublikowane ogółem (przed i po obronie rozprawy doktorskiej) według wykazu czasopism naukowych MNiSW: **623**
- Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS): **23**
- Liczba cytowań według bazy Scopus: **12**
- Indeks Hirscha (h-index) według bazy Web of Science (WoS): **3**
- Liczba cytowań publikacji według Publish or Perish: **183**
- Indeks Hirscha (h-index) według Publish or Perish: **6**
- Indeks Hirscha (h-index) według bazy Scopus: **3**

Przedstawione statystyki zostały opracowane i zweryfikowane przez pracowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Oddział Zasobów Otwartej Nauki (stan na dzień 01 IV 2019 r.).

Na łączną liczbę publikacji (tab. 4) składa się 105 pozycji, z czego 17 (16,2%) opublikowano we współautorstwie. W latach 2003-2019 (pierwszy kwartał 2019 r.) średnia liczba publikacji w skali roku wyniosła 6,18. Jeśli pod uwagę weźmiemy tylko artykuły w czasopismach naukowych i rozdziały monografii (bez prac popularnonaukowych, raportu badawczego i tez) średnia liczba publikacji w skali roku wyniesie 5,24. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych wskaźniki za lata 2008-2019 kształtują się następująco: 7,67 oraz 6,33. W języku angielskim ukazało się 37 publikacji, co stanowi 40,22% publikacji po uzyskaniu stopnia doktora. Publikacje (105 pozycji) ukazały się nakładem wydawnictw z następujących krajów: **Polska (77), Czechy (13), Ukraina (8), Szwajcaria (3), Litwa (1), Niemcy (1), Cypr (1), Wielka Brytania (1).**

Tabela 4. Systematyka publikacji ogółem

Typ publikacji	Nr	Liczba publikacji		Razem	
		po uzysk. stopnia dr	przed uzysk. stopnia dr		
		(jako współautor)			
A. Autorstwo publikacji naukowych w czasopismach w bazie Journal Citation Reports (JRC).	artykuł w czasopiśmie	P ₁ -P ₆	6 (6)	0	6 (6)
B.1 Autorstwo lub współautorstwo pub. naukowych w j. pol. w czasopismach międzynarodowych lub krajowych.		P ₇ -P ₅₀	36 (2)	8	44 (2)
B.2 Autorstwo lub współautorstwo pub. naukowych w j. ang. w czasopismach międzynarodowych lub krajowych.		P ₅₁ -P ₆₂	12 (2)	0	12 (2)
B.3 Autorstwo lub współautorstwo monografii naukowych w języku polskim.	rozdział/artykuł w monografii	P ₆₃ -P ₇₆	9	5	14
B.4 Autorstwo lub współautorstwo monografii naukowych w języku angielskim.		P ₇₇ -P ₈₉	13 (6)	0	13 (6)
B.5 Autorstwo lub współautorstwo publikacji popularnonaukowych, raportów badawczych w języku polskim.	artykuł/raport	P ₉₀ -P ₉₈	9 (1)	0	9 (1)
B.6 Autorstwo tez referatów (rozszerzonych abstraktów) w j. angielskim oraz polskim (1 szt.) w materiałach zagranicznych, międzynarodowych konferencji naukowych.	tezy referatu	P ₉₉ -P ₁₀₅	7	0	7
Publikacje w języku polskim razem:			55 (3)	13	68 (3)
Publikacje w języku angielskim razem:			37 (14)	0	37 (14)
Wszystkie publikacje razem:			92 (17)	13	105 (17)
B.7 Współredakcja prac naukowych w języku polskim.	praca naukowa	N ₁ -N ₅	5	0	5
B.8 Współredakcja prac naukowych w języku angielskim.		N ₆ - N ₁₀	5	0	5
Wszystkie współredakcje razem:			10	0	10
Wszystkie aktywności związane z publikacjami od A do B.8 (publikacje naukowe i współredakcja prac naukowych):			102 (17)	13	115 (17)

Źródło: opracowanie własne

Publikacje, które ukazały się nakładem zagranicznych wydawnictw stanowią 30,43% publikacji po uzyskaniu stopnia doktora. Liczba publikacji indeksowanych w bazie Web of Science stanowi 14,29% publikacji ogółem oraz 16,3% publikacji po uzyskaniu stopnia doktora. Analogicznie liczba publikacji w bazie Journal Citation Reports (JRC) stanowi odpowiednio 5,71% oraz 6,52%. Szczegółowy wykaz publikacji naukowych znajduje się w zał. nr 4, pkt. II A i B.

Podsumowanie publikacji indeksowanych w międzynarodowych bazach Web of Science (Clarivate Analytics) i Scopus (Elsevier):

- łączna liczba publikacji w bazie **Web of Science** (Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Emerging Sources Citation Index, Conference Proceedings Citation Index): **15** (P₁, P₂, P₃, P₄, P₅, P₆, P₅₂, P₅₆, P₇₇, P₇₈, P₇₉, P₈₀, P₈₁, P₈₂, P₈₃),
- publikacje w bazie **Journal Citation Reports (JRC)**: **6** (P₁, P₂, P₃, P₄, P₅, P₆),
- publikacje w bazie **Scopus**: **7** (P₁, P₂, P₃, P₄, P₅, P₆, P₅₂).

Ponadto po uzyskaniu stopnia doktora, w latach 2011-2018, **byłem współredaktorem naukowym 10 prac naukowych** Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. W tym 5 w języku angielskim:

- Gospodarka lokalna w teorii i praktyce, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Nr 391, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2015, ISSN: 1899-3192.
- Gospodarka regionalna w teorii i praktyce, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Nr 333, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2014, ISSN: 1899-3192.
- Gospodarka lokalna w teorii i praktyce, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Nr 332, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2014, ISSN: 1899-3192.
- Problemy rozwoju regionalnego, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Nr 244, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2012, ISSN: 1899-3192.
- Problemy rozwoju regionalnego, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Nr 180, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011, ISSN: 1899-3192.
- Ekonomia XXI Wieku, Economics of the 21st Century, No 2(18)/2018, Publishing House of Wrocław University of Economics, Wrocław, ISSN: 2353-8929, (subject editor).
- Local and regional economy in theory and practice, No 476, Publishing House of Wrocław University of Economics, Wrocław 2017, ISSN 1899-3192, (subject editor).
- Local and regional economy in theory and practice, No 431, Publishing House of Wrocław University of Economics, Wrocław 2016, ISSN 1899-3192, (subject editors).
- Local and regional economy in theory and practice, No 394, Publishing House of Wrocław University of Economics, Wrocław 2015, ISSN 1899-3192.
- Regional economy in theory and practice, No 286, Publishing House of Wrocław University of Economics, Wrocław 2013, ISSN 1899-3192.

Tabela 5. Systematyka publikacji według czasopism i punktów przyznawanych za publikację w tych czasopismach

Tytuł czasopisma oraz znak części wykazu czasopism naukowych i nr w tym wykazie wg komunikatu MNiSW	Seria wydawnicza / podtytuł wydania	Nr	Liczba publikacji	Pkt za publikację	Razem
po uzyskaniu stopnia doktora					
Sustainability (A 11040)	--	P ₁ , P ₂ , P ₄	3	20	60
Problemy Ekorozwoju – Problems of Sustainable Development (A 9727)	--	P ₃ , P ₆	2	20	40
Transformations in Business & Economics (A 11287)	--	P ₅	1	20	20
Economic and Environmental Studies (B 609)	--	P ₅₁	1	13	13
Management of Environmental Quality: An International Journal (B 1526)	--	P ₅₂	1	9	9
ACC JOURNAL (B 4)	Science of Economics	P ₅₉	1	2	2
Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN (B 2511)	Specjalizacja regionalna – współczesne podejścia	P ₈	1	9	9
	Badania miejskie i regionalne. Doświadczenia i perspektywy	P ₁₇	1	9	9
Ekonomia XXI Wieku (B 646)	--	P ₁₀ , P ₂₈ , P ₃₀ , P ₃₁ , P ₃₃	5	11	55
Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (B 1979)	Gospodarka miejska przyszłości. Perspektywa woj. dolnośląskiego	P ₇	1	10	10
	Gospodarka regionalna w teorii i praktyce	P ₁₆	1		10
	Gospodarka lokalna w teorii i praktyce	P ₁₂ , P ₁₅ , P ₂₀ , P ₂₅ , P ₂₆ , P ₃₄	6		60
	Gospodarka przestrzenna XXI wieku – nowe wyzwania	P ₃₆	1		10
	Problemy rozwoju regionalnego	P ₁₉ , P ₂₄ , P ₃₅ , P ₃₈	4		40
	Przestrzeń a rozwój	P ₂₉	1		10
	Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce	P ₄₀	1		10
	Gospodarka a Środowisko	P ₄₁	1		10
	Local and Regional Economy in Theory and Practice	P ₅₄ , P ₅₅ , P ₅₇	3		30
	Regional Economy in Theory and Practice	P ₆₀	1		10
Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy (B 1692)	Rozwój zrównoważony i problemy obszarów wiejskich	P ₂₃	1	10	10
Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae (B 2492)	--	P ₁₄	1	9	9
Społeczeństwo i Ekonomia (B 2416)	--	P ₆₁	1	9	9
Nauki o Zarządzaniu (B 1667)	--	P ₁₁	1	10	10
Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach (B 2458)	Studia Ekonomiczne	P ₉	1	10	10
Studia Miejskie (B 2530)	--	P ₂₇	1	10	10
Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu (B 3038)	Rozwój lokalny i regionalny	P ₃₂	1	8	8
Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego (B 3020)	Ekonomiczne Problemy Usług	P ₃₃ , P ₃₇ , P ₃₉ , P ₄₂	4	8	32
Zeszyty Naukowe Uniwersytetu	Problemy Zarządzania, Finansów i	P ₁₃ , P ₁₈ , P ₂₁	4	9	36

Tytuł czasopisma oraz znak części wykazu czasopism naukowych i nr w tym wykazie wg komunikatu MNiSW	Seria wydawnicza / podtytuł wydania	Nr	Liczba publikacji	Pkt za publikację	Razem
Szczecińskiego (B 3022)	Marketingu	P ₂₂			
Punkty razem po uzyskaniu stopnia doktora:					551
przed uzyskaniem stopnia doktora					
Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (B 1979)	Gospodarka a Środowisko	P ₄₃ , P ₄₆	2	10	20
	Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce	P ₄₄ , P ₄₇ , P ₄₉	3		30
	Gospodarka lokalna w teorii i praktyce	P ₅₀	1		10
Prace Naukowe Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości (B 1982)	Refleksje społeczno-gospodarcze	P ₄₅ , P ₄₈	2	6	12
Punkty razem przed uzyskaniem stopnia doktora:					72
przed i po uzyskaniu stopnia doktora					
Punkty razem przed i po uzyskaniu stopnia doktora:					623

Źródło: opracowanie własne

W zestawieniu (tab. 5) uwzględniono tylko publikacje punktowane zgodnie z „Komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 I 2017 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych wraz z liczbą punktów przyznanych za publikacje naukowe w tych czasopismach, ustalonego na podstawie wykazów ogłoszonych w latach 2013-2016”. Nie uwzględniono zatem publikacji nie punktowanych tj. artykułów w monografiach i czasopismach spoza ww. wykazu oraz rozdziałów w monografiach. W tym miejscu chciałbym odnotować, że liczba otrzymanych punktów po uzyskaniu stopnia doktora wynosi **551**, łącznie za cały okres prac badawczych wynosi **623**.

Tabela 6. Systematyka wygłoszonych referatów

Rodzaj konferencji	Referaty wygłoszone		Razem
	po uzysk. stopnia dr	przed uzysk. stopnia dr	
	(w tym prezentacje posterowe)		
zagraniczne konferencje międzynarodowe	25(1)	0	25(1)
krajowe konferencje międzynarodowe	19	0	19
konferencje ogólnopolskie	52(12)	13	65(12)
w tym w j. angielskim ogółem	50(11)	0	50(11)
Razem	96(13)	13	109(13)

Źródło: opracowanie własne

Łącznie wygłosiłem, zaprezentowałem na konferencjach naukowych **109 referatów**, w tym 96 po uzyskaniu stopnia doktora (tab. 6). 50 referatów wygłoszonych zostało w języku angielskim, co stanowi 45,87% referatów ogółem oraz 52,08% po uzyskaniu stopnia doktora. Referaty na zagranicznych konferencjach międzynarodowych wygłosiłem w następujących krajach: **Czechy (17), Ukraina (4), Macedonia (2), Cypr (1), Niemcy (1)**.

Jednym z moim większych życiowych osiągnięć po obronie pracy doktorskiej było powołanie na **Członka Rady Młodych Naukowców** II kadencji na okres od 29 marca 2011 r. do dnia 29 marca 2012 r. na podstawie Zarządzenia Nr 30/2011 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie powołania Rady Młodych Naukowców.

Rada jest organem doradczym **Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego** złożonym z wyróżniających się, polskich naukowców młodego pokolenia. Członkostwo w Radzie Młodych Naukowców umożliwiło również współpracę z innymi instytucjami, organami odpowiedzialnymi za rozwój nauki w Polsce. Rada współpracuje m.in. z Radą Narodowego Centrum Nauki, przedstawicielami Krajowej Reprezentacji Doktorantów, Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, czy też Fundacją na Rzecz Nauki Polskiej.

Wśród zadań Rady wymienić można [27]:

- identyfikowanie istniejących i przyszłych barier rozwoju kariery młodych naukowców;
- przygotowywanie rekomendacji dotyczących instrumentów wspomagania kariery młodych naukowców;
- przybliżanie młodym naukowcom mechanizmów finansowania nauki;
- wspieranie kontaktów młodych naukowców z przedstawicielami środowisk gospodarczych oraz instytucji wdrażających innowacyjne rozwiązania w nauce;
- wdrożenie postanowień Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu Postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych w jednostkach naukowych.

Wybór mojej kandydatury, wśród kilkunastu kandydatów na jedno miejsce, podyktowany był zdaniem komisji rekrutacyjnej, m.in. wyróżniającą i rzadko spotykaną w takim wymiarze w naukach społecznych implementacją koncepcji naukowych na rzecz praktyki gospodarczej. Połączenie to, uwidocznione w dorobku naukowym, przyniosło wymierne korzyści dla obu sfer.

Należy zauważyć, że członkostwo w Radzie młodego **naukowca reprezentującego ekonomię** zdarza się relatywnie rzadko. Ponadto komisja rekrutacyjna podkreśliła posiadanie przez mnie znaczących osiągnięć naukowych oraz nieposzlakowaną opinię i przestrzeganie zasad etyki naukowej. Członkostwo w Radzie było efektywnie wykorzystanym czasem oraz realną szansą na aktywne uczestniczenie w tworzeniu sprzyjających i profesjonalnych warunków rozwoju dla młodych naukowców.

Największe sukcesy Rady od początku jej istnienia:

- zmiana regulaminów w programach w Iuventus Plus, Diamentowy Grant, Mobilność Plus,
- zmiana definicji młodego naukowca,
- wprowadzenie zmian w wymogach habilitacyjnych,
- zwolnienie stypendiów dla wybitnych młodych naukowców z podatku,
- zwolnienie stypendiów w ramach programu Erasmus+ z podatku,
- wprowadzenie programu Sonata Bis w Narodowym Centrum Nauki,
- możliwość zatrudniania personelu pomocniczego w programach Sonata Bis i Maestro,
- możliwość obniżenia pensum dydaktycznego w programach Sonata i Sonata Bis,
- usprawnienia na etapie ubiegania się o granty NCN i ich realizacji,
- organizacja cyklu Seminariów szkoleniowo-dyskusyjnych pn. „Mechanizmy finansowania badań młodych naukowców w Polsce”,

- organizacja Forum Młodych Uczonych „Od młodego naukowca do laureata Nagrody Nobla”,
- współorganizacja debaty „Młodzi w nauce. Debata o kierunkach rozwoju nauki w Polsce”.

W dniu 29 III 2012 r. otrzymałem od Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego **podziękowania** w formie pisemnej **za znaczący wkład w pracę Rady Młodych Naukowców** przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Tabela 7. Recenzowanie publikacji złożonych do czasopism międzynarodowych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JRC) i w części A wykazu czasopism naukowych podawanego w Komunikacie MNiSW

Nr	Rok	Czasopismo	ISSN	Pkt	Tytuł recenzowanego artykułu
Z ₁	2019	Cities. The International Journal of Urban Policy and Planning (Impact Factor: 2.704)	0264-2751	35	<i>The influence of a change in administrative status on the investment activity of cities: A case study from Poland (REVISED).</i>
Z ₂	2018				<i>The influence of a change in administrative status on the investment activity of cities: A case study from Poland.</i>
Z ₃	2018	Emerging Markets Finance and Trade (Impact Factor: 0.828)	1540-496X	25	<i>Can fiscal paths be sustainable? Evidence from Poland.</i>
Z ₄	2019	Sustainability (Impact Factor: 2.075)	2071-1050	20	<i>Strategic assessment and economic evaluation: the case study of Yanzhou Island (China).</i>
Z ₅	2019				<i>Effect of social security system on consumption through income and uncertainty: Evidence from China.</i>
Z ₆	2019				<i>Construction and Case Study of Rural Environmental Value-added Evaluation System Based on Emergy Theory—A Case Study of Queshan Village in Shanxi, China</i>

Źródło: opracowanie własne

Po uzyskaniu stopnia doktora jestem recenzentem publikacji naukowych składanych do uznanych czasopism (Cities, Emerging Markets Finance and Trade, Sustainability), z wysokim wskaźnikiem Impact Factor, znajdujących się w bazie **Journal Citation Reports (JRC)**. Przykładowo w czasopiśmie „Sustainability” wskaźnik odrzuceń (*rejection rate*) za 2018 r. wynosi 64%. W tym miejscu chciałbym podkreślić, że za każdym razem Komitet Redakcyjny zagranicznego czasopisma zwracał się do mnie z prośbą o przygotowanie recenzji danego artykułu, była to inicjatywa czasopisma naukowego.

Poza publikacjami indeksowanymi w bazie JCR recenzuje również publikacje dla uznanych polskich wydawnictw, tj. **Polskiej Akademii Nauk**, Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania oraz innych zagranicznych (University of National and World Economy, Bulgaria; Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic).

Liczba punktów za publikację (tab. 7) w czasopiśmie z „listy A” podana została zgodnie z „Komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 I 2017 r. w sprawie wykazu

czasopism naukowych wraz z liczbą punktów przyznanych za publikacje naukowe w tych czasopismach, ustalonego na podstawie wykazów ogłoszonych w latach 2013-2016”.

Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyłem w charakterze współwykonawcy w następujących **projektach badawczych** (szczegółowy opis projektów znajduje się w zał. nr 4, pkt II G):

- „Innowacyjność europejskiej przestrzeni regionalnej a dynamika rozwoju gospodarczego” projekt naukowo-badawczy realizowany przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu na podstawie grantu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju nr PBR IV, NR11-0002-04/2008. Kierownikiem projektu była prof. zw. dr hab. Danuta Strahl (2008-2010),
- „Badanie atrakcyjności inwestycyjnej i potencjału gospodarczego Dolnego Śląska w ujęciu lokalnym”. Projekt badawczy opracowany przez Millward Brown SMG/KRC na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (2011),
- „Aglomeracja konińska – współpraca JST kluczem do nowoczesnego rozwoju gospodarczego”. Projekt badawczo-rozwojowy zrealizowany przez Powiat Koniński, Miasto Konin i gminy powiatu konińskiego w odpowiedzi na konkurs ogłoszony przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (2013-2015),
- „Zarządzanie strategiczne rozwojem – poprawa jakości rządzenia w Polsce”. Projekt badawczo-rozwojowy dedykowany dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego zrealizowany przez firmę PM Group na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (2012),
- „Centrum wspierania inicjatyw pozarządowych RAZEM”. Projekt badawczo-rozwojowy dedykowany dla przedstawicieli organizacji pozarządowych powiatów dzierżoniowskiego oraz złotoryjskiego województwa dolnośląskiego, zrealizowany przez Fundację Razem (2012-2014),
- „Usługa kształcenia zawodowego polegająca na kompleksowej organizacji i przeprowadzeniu ósmej edycji szkoleń w dziedzinie budżetowania zadaniowego w administracji publicznej”. Projekt badawczo-rozwojowy zrealizowany przez firmę PM Group na zlecenie Ministerstwa Finansów (2015),
- „Promocja bez granic”. Projekt zrealizowany przez Powiat Zgorzelecki wraz z Powiatem Görlitz (Niemcy) (2014),
- „Usprawnienie funkcjonowania administracji lokalnej”. Projekt badawczo-rozwojowy dedykowany dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego zrealizowany przez firmę Human Partner (2009-2010),
- „Eurokwalifikacje – kompleksowe wsparcie pracowników służby zdrowia”. Projekt doradczo-szkoleniowy dedykowany dla pracowników służby zdrowia zrealizowany przez firmę Human Partner (2009-2010),
- „Profesjonalizm w zarządzaniu dolnośląskim urzędem”. Projekt badawczo-rozwojowy skierowany do kadry zarządzającej dolnośląskimi urzędami oraz podległymi im jednostkami organizacyjnymi zrealizowany przez Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu (2010).

Wyniki badań naukowych prowadzonych w ramach udziału w powyższych projektach regularnie publikowałem w czasopismach o zasięgu krajowym oraz międzynarodowym.

6. Osiągnięcia we współpracy międzynarodowej

Od początku swojej pracy naukowej przywiązywałem dużą wagę do współpracy międzynarodowej, internacjonalizacji dorobku, doskonalenia jakości wykładów w języku angielskim prowadzonych na zaproszenie zagranicznych uczelni oraz na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu. Na macierzystej uczelni wykłady w języku angielskim prowadzę nieprzerwanie od 2011 r. dla zagranicznych studentów przebywających we Wrocławiu.

Po uzyskaniu stopnia doktora prowadziłem wykłady w ramach formuły „**Visiting Professor**” na zaproszenie następujących zagranicznych uczelni (szczegółowa charakterystyka wykładów znajduje się w zał. nr 4, pkt III L):

- Technical University of Liberec, Liberec, Czechy (2017),
- Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Ústí nad Labem, Czechy (2017, 2016),
- University of Cooperative Education, Berufsakademie Sachsen, Staatliche Studienakademie Bautzen, Bautzen, Niemcy (2016),
- University of Economics in Bratislava, Bratysława, Słowacja (2015),
- Integrated Business Faculty in Skopje, Skopje, Macedonia (2013),
- Ternopil National Economic University, Tarnopol, Ukraina (2013, 2012).

Ponadto regularnie wyjeżdżałem zagranicę w ramach programu **Erasmus/Erasmus+**. Prowadziłem wykłady na następujących uczelniach (szczegóły w zał. nr 4, pkt III L):

- University of Las Palmas de Gran Canaria, Las Palmas de Gran Canaria, Hiszpania (2018, 2014, 2013),
- Porto Polytechnic School of Accounting and Administration of Porto (ISCAP), Porto, Portugalia (2017),
- Hochschule Bochum, Bochum University of Applied Sciences, Bochum, Niemcy (2016),
- University of Limerick, Limerick, Irlandia (2015),
- P. A. College, Larnaca, Cypr (2012, 2010, 2009),
- Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Ústí nad Labem, Czechy (2011).

Podsumowując, w ramach powyższych programów staże z wygłaszaniem wykładów, nawiązywaniem współpracy naukowej odbyłem w następujących krajach: **Czechy (4), Hiszpania (3), Cypr (3), Niemcy (2), Ukraina (2), Macedonia (1), Słowacja (1), Irlandia (1), Portugalia (1)**. Łącznie **18** wyjazdów zagranicznych do **9** państw.

Do znaczącego osiągnięcia w zakresie współpracy międzynarodowej zaliczam również **członkostwo w międzynarodowych panelach ekspertów** ds. oceny merytorycznej wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej (współpraca obejmuje, m.in. **Rosję, Czechy, Słowację, Białoruś** oraz **Ukrainę**).

Należy zaznaczyć, że powołanie na eksperta zawsze wiązało się z **pozytywnym** rozstrzygnięciem postępowania konkursowego. Po uzyskaniu stopnia doktora powoływany byłem przez następujące instytucje (w latach 2014-2019):

- Centrum Projektów Europejskich, Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020,
- Wspólny Sekretariat Interreg V-A Republika Czeska-Polska 2014-2020,

- Wspólny Komitet Monitorujący – Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina,
- Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020,
- Wspólny Sekretariat Programu Interreg EUROPA ŚRODKOWA (włączenie do bazy ekspertów),
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (PWT Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2014-2020, dziedzina: Turystyka).

W ramach doskonalenia umiejętności językowych przystąpiłem do kilku egzaminów, w wyniku których uzyskałem następujące certyfikaty z języka angielskiego biznesowego:

- **London Chamber of Commerce and Industry (LCCI)** - Spoken English for Industry and Commerce Level 4, **Pass with Distinction (CEFR C2)**,
- London Chamber of Commerce and Industry (LCCI) - English for Business (CEFR C1),
- telc English C1 Business (CEFR C1).

Ponadto byłem Członkiem Komitetu Organizacyjnego międzynarodowej konferencji naukowej „12th International Conference of Young Scientists of the Euroregion’s Neisse High Schools in Jelenia Góra”. Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Academic Coordination Centre in the Euroregion Neisse - Nisa - Nysa (ACC). Szklarska Poręba, 10-11 V 2018 r.

7. Popularyzacja nauki oraz osiągnięcia dydaktyczne

W ramach popularyzacji nauki oraz doskonalenia warsztatu badacza partycypowałem w następujących **sieciach badawczych**:

- Dolnośląski Ośrodek Transferu Wiedzy i Technologii – miejsce spotkań biznesu z nauką, grupa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (2012-2014),
- Network Sunrise – Dolnośląska Sieć Współpracy Nauki i Biznesu (2011-2012).

Ponadto uczestniczyłem w programach **popularyzujących naukę** oraz współpracę międzynarodową (szczegóły zał. nr 4, pkt III A):

- „Cross-Cultural Training” w Niemczech (2014-2015),
- „Szkoła letnia – Ukraina” (2014),
- „Komercjalizacja drogą do sukcesu” (2012-2013).

Jestem obecnie członkiem następujących **stowarzyszeń naukowych**:

- Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział we Wrocławiu,
- Regional Studies Association – Sekcja Polska,
- Towarzystwo Naukowe Współczesnego Zarządzania,
- Karkonoskie Towarzystwo Naukowe.

Za bardzo istotny wkład w popularyzację nauki uważam moją wieloletnią partycypację w **Dolnośląskim Festiwalu Nauki**, datowaną od 2009 r. Festiwal jest coroczną imprezą odbywającą się pod koniec września i w październiku na Dolnym Śląsku, mającą za cel popularyzację nauki w społeczeństwie. Wykłady w ramach festiwalu prowadziłem w następujących miastach: Wałbrzych, Jelenia Góra, Bystrzyca Kłodzka, Zgorzelec, Ząbkowice Śląskie, Dzierżoniów (szczegóły udziału, zał. nr 4, pkt III I).

W ramach akcji rekrutacyjnej studentów na Wydziale Gospodarki Regionalnej i Turystyki Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (obecnego Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu)

pełniłem funkcje Sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej (przed uzyskaniem stopnia doktora).

W ramach programu promocji oferty dydaktycznej Wydziału Ekonomii Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, odbyłem kilka otwartych spotkań z uczniami klas maturalnych Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze poświęconych prezentacji ww. oferty dydaktycznej oraz możliwości rozwoju zawodowego w regionie jeleniogórskim.

Prowadziłem również liczne zamawiane szkolenia, w ramach których popularyzowałem **praktyczne wykorzystanie** wyników badań naukowych, w nawiasie podano instytucję zamawiającą oraz lata realizacji:

- sytuacja gospodarcza w regionie, sytuacja finansowa firm – terażniejszość, prognozy (Aviva Poland, 2005),
- sporządzanie wniosków partnerskich z nowej perspektywy 2014+ (Starostwo Powiatowe w Koninie, 2015),
- tworzenie i ocena Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, 2015),
- europejskie standardy administracji publicznej (Mediator Group, 2011),
- nowoczesne zarządzanie w administracji (Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, 2011),
- doskonalenie funkcji kierowniczych (Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, 2011),
- public relations w administracji (Centrum Nauki W&W, 2011),
- organizacja czasu pracy (Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, 2011),
- podtrzymywanie relacji z kluczowymi klientami, zarządzanie marką, techniki negocjacji (CPU ZETO, 2007),
- poprawa efektywności świadczonych usług administracji samorządowej powiatów kamiennogórskiego, wałbrzyskiego i jaworskiego (pakiet szkoleń) (Centrum Nauki W&W, 2010),
- promocja regionu poprzez kreowanie produktów turystycznych (Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, 2009).

Portale społecznościowe dla naukowców są użytecznym narzędziem dzielenia się wynikami badań naukowych, nawiązywania badawczych relacji, czy też udostępniania publikacji naukowych w bezpłatnej formule otwartego dostępu. Jestem aktywnym użytkownikiem przede wszystkim następujących portali:

- Academia.edu, 5 823 odsłony moich artykułów, 96 obserwujących (stan na dzień: 01 IV 2019 r.) Wielokrotnie znajdowałem się wśród „**top 0,5%**” najczęściej czytanych naukowców, portal posiada ponad 71 milionów użytkowników: <https://ue-wroc.academia.edu/AndrzejRaszkowski>
- ResearchGate, 5 340 odsłony moich artykułów, 122 obserwujących (stan na dzień: 01 IV 2019 r.): https://www.researchgate.net/profile/Andrzej_Raszkowski

Wyniki osiągnięte od 01/2016 r. na wymienionych portalach dla naukowców można uznać za satysfakcjonujące. Osiągnięcia te nie wliczają się do oficjalnych procesów ewaluacyjnych naukowców, czy też uczelni, tym niemniej posiadają określoną wartość. Udostępnianie w bezpłatnej formule otwartego dostępu (*open access*) artykułów naukowych, wymiana doświadczeń, konfrontowanie wyników badań postrzegam jako przyszłość nauki na świecie, część pozytywnych przemian, które odbywają się na naszych oczach i z naszym udziałem.

Ponadto wyniki badań naukowych popularyzuję poprzez obecność na następujących portalach dla naukowców i biznesowych:

- LinkedIn, 2 863 obserwujących: <https://www.linkedin.com/in/andrzej-raszkowski/>
- Repozytorium WIR Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu od 2013 r.: <https://www.wir.ue.wroc.pl/resultList.seam?q=&r=publication&t=simple&lang=pl&cid=7360>,
- ResearcherID,
- ORCID,
- Publons,
- Google Scholar.

W latach 2010-2017 (po uzyskaniu stopnia doktora) prowadziłem seminarium dyplomowe licencjackie na studiach I stopnia na Wydziale Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Liczba wypromowanych przez mnie licencjatów wynosi 32 osoby, natomiast liczba sporządzonych przeze mnie recenzji prac dyplomowych licencjackich i magisterskich (bez recenzji prac własnych seminarzystów) wynosi (w latach 2008-2018): 82. W latach 2013-2017 pełniłem funkcję **opiekuna Studenckiego Koła Naukowego** Gospodarki i Administracji Publicznej „Pro Futuro”.

Obecnie pełnię funkcję **promotora pomocniczego**. Imię i nazwisko doktoranta: Michał Kuriata. Okres sprawowanej opieki naukowej: od 27 VI 2014 r. Tytuł rozprawy doktorskiej: Wpływ lokalnej polityki stymulowania przedsiębiorczości na rozwój Legnicy. Nazwa jednostki organizacyjnej kształcącej doktoranta: Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Promotor rozprawy doktorskiej: dr hab. Ryszard Brol, prof. UE.

8. Dorobek ekspercki

Prowadzone prace eksperckie były bardzo użyteczne w kontekście pracy naukowej. Przez kilkanaście lat (2008-2019) miałem możliwość dogłębnego zapoznania się z setkami realnych projektów społecznych, biznesowych, opracowywanych i wdrażanych przez jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa (ze szczególnym uwzględnieniem sektora MSP) oraz organizacje pozarządowe.

Powołanie na eksperta zawsze wiązało się z **pozytywnym przejściem procedury konkursowej**. W głównej mierze odpowiedzialny byłem za ocenę merytoryczną wniosków o dofinansowanie projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, ale również za wydawanie opinii, rozpatrywanie odwołań Wnioskodawców. Doświadczenie eksperckie w sposób bezpośredni powiązane było z moimi zainteresowaniami naukowymi na przestrzeni kilkunastu lat, tj. rozwojem zrównoważonym, funkcjonowaniem jednostek samorządu terytorialnego, marketingiem miejsc, czynnikami rozwoju społeczno-ekonomicznego oraz atrakcyjnością inwestycyjną.

W procesie prac eksperckich oceniłem **ponad 400 wniosków** o dofinansowanie projektów współfinansowanych ze środków UE. Nazwy poszczególnych beneficjentów oraz ocenionych projektów objęte są klauzulą poufności każdorazowo podpisywaną przez eksperta. Projekty w znaczącej części wpisywały się w obszary: innowacyjności, przedsiębiorczości, poprawy funkcjonowania administracji publicznej, turystyki, edukacji, rynku pracy, wymiany międzynarodowej, ochrony środowiska, rozwoju kultury, rozwoju regionalnego, współpracy transgranicznej, rewitalizacji oraz zrównoważonego rozwoju.

W tym miejscu należy podkreślić, że praktycznie we wszystkich kilkuset projektach oceniany był komponent, część wniosku dotycząca wprost **zrównoważonego rozwoju**. Wynika to z faktu, że zrównoważony rozwój jest jedną z zasad horyzontalnych Unii Europejskiej w perspektywie

programowania funduszy 2014-2020, podobnie było również w poprzedniej perspektywie 2007-2013. Wymogi ochrony środowiska, efektywnego gospodarowania zasobami, dostosowanie do zmian klimatu i łagodzenie jego skutków, różnorodność biologiczna, odporność na klęski żywiołowe oraz zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem są promowane podczas realizacji projektów współfinansowanych ze środków europejskich.

Praca ekspercka, merytoryczna ocena wniosków, dała mi możliwość bardzo szerokiego zapoznania się z realnymi uwarunkowaniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju w Polsce. Należy nadmienić, że negatywna ocena projektu w kryterium dotyczącym zrównoważonego rozwoju powoduje odrzucenie wniosku, niezakwalifikowanie go do dofinansowania. Wpływ projektu na zrównoważony rozwój musi być przynajmniej neutralny.

Od 2008 r. oceniałem merytorycznie wnioski dla poniższych instytucji publicznych:

- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej – NAWA,
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
- Ministerstwo Sprawiedliwości,
- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego,
- Śląskie Centrum Przedsiębiorczości,
- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,
- Ministerstwo Rozwoju,
- Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu,
- Wspólny Komitet Monitorujący – Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina,
- Wspólny Sekretariat Interreg V-A Republika Czeska-Polska 2014-2020,
- Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020,
- Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020,
- Wspólny Sekretariat Programu Interreg EUROPA ŚRODKOWA,
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju,
- Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej,
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Szczegółowy zakres współpracy z poszczególnymi instytucjami scharakteryzowany został w zał. nr 4, pkt III N.

Ponadto w dniu 26 I 2016 r. podpisałem porozumienie o współpracy z Gminą Wleń obejmujące, m.in. doradztwo i usługi eksperckie w zakresie: ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej; zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz; lokalnego transportu zbiorowego; gminnego budownictwa mieszkaniowego; edukacji publicznej; turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych; targowisk; zieleni gminnej; utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej; wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej; promocji gminy; współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych; współpracy z innymi społecznościami lokalnymi i regionalnymi.

Porozumienie obejmuje ponadto współpracę w obszarze szeroko rozumianego rozwoju Gminy Wleń, z uwzględnieniem: podnoszenia poziomu życia mieszkańców gminy, powstania specjalnej strefy ekonomicznej, rozwoju turystyki, rozwoju obszarów chronionych, opracowywania i pomocy w rozpowszechnianiu publikacji o charakterze popularnonaukowym; upowszechniania wiedzy o gminie w artykułach naukowych; aktywnego uczestniczenia w spotkaniach, seminariach. Porozumienie obowiązuje bezterminowo.

9. Współpraca na rzecz praktyki gospodarczej

Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi jest cennym doświadczeniem w kontekście dziedziny nauk ekonomicznych. Poznawanie realnych uwarunkowań gospodarczych wzbogaca warsztat badawczy naukowca, jest źródłem inspiracji, wartością dodaną oraz motywacją do prowadzenia badań naukowych. W latach 2005-2019 zrealizowałem, jako autor i współautor, liczne projekty na rzecz szeroko rozumianej praktyki gospodarczej. Z drugiej strony prowadzone przez mnie badania oraz ich wyniki miały użytkowy charakter i były wykorzystywane przez podmioty sektora publicznego oraz komercyjnego (szczegółowa charakterystyka projektów znajduje się w zał. nr 4 pkt III M).

Opracowania strategiczne dla **jednostek samorządu terytorialnego**, których jestem autorem lub współautorem:

- „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Krotoszyce na lata 2016-2023” przyjęty Uchwałą Nr XVIII/126/2017 Rady Gminy Krotoszyce z dnia 18 I 2017 r.
- „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Piechowice na lata 2016-2020” przyjęty Uchwałą Nr 156/XXIV/2016 Rady Miasta Piechowice z dnia 19 VII 2016 r.
- „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Wleń na lata 2016-2023” przyjęty Uchwałą Nr 129/XX/16 Rady Miasta i Gminy Wleń z dnia 01 IX 2016 r.
- „Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Piechowice na lata 2015-2026” przyjęta Uchwałą Nr 113/XVIII/2016 Rady Miasta Piechowice z dnia 28 I 2016 r.
- „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Jelenia Góra na lata 2015-2023” przyjęty Uchwałą Nr 200/XXX/2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 VI 2016 r.
- „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Wleń na lata 2015-2022” przyjęta Uchwałą Nr 86/XV/16 Rady Miasta i Gminy Wleń z dnia 28 I 2016 r.
- „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa na lata 2014 – 2020” przyjęta Uchwałą Nr XLV/294/14 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 27 I 2014 r.
- „Diagnoza Miasta Dzierżoniowa”, Urząd Miasta w Dzierżoniowie, Dzierżoniów, 2013 r.
- „Raport z badań ankietowych”, Urząd Miasta w Dzierżoniowie, Dzierżoniów, 2013 r.
- „Raportu z ewaluacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa za lata 2009-2012”, Urząd Miasta w Dzierżoniowie, Dzierżoniów, 2013 r.
- „Strategiczne kierunki rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2013-2020”, Urząd Miasta Jelenia Góra, Jelenia Góra, 2013 r.
- „Strategia Rozwoju Gminy Mieroszów na lata 2014-2020” przyjęta Uchwałą Nr L/238/13 Rady Miejskiej Mieroszowa z dnia 30 XII 2013 r.
- „Strategia Rozwoju Gminy Zgorzelec na lata 2011-2020” przyjęta Uchwałą Nr 23/11/2011 Rady Gminy Zgorzelec z dnia 15 II 2011 r.

- „Strategia Promocji Miast Szklarska Poręba na lata 2010-2020” przyjęta Uchwałą Nr LVII/657/10 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie z dnia 09 XI 2010 r.
- „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Piechowice na lata 2010-2013” przyjęty Uchwałą Nr 353/LIX/2010 Rady Miasta Piechowice z dnia 10 XI 2010 r.
- „Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Borów Dolnośląskich”, Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego, Jelenia Góra, 2009 r.
- „Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Pogórza Kaczawskiego”, Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego, Jelenia Góra, 2008 r.
- „Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Subregionu Nysa-Kwisa-Bóbr”, Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego, Jelenia Góra, 2008 r.
- „Koncepcja Subregionalnego Produktu Turystycznego Karkonosze i Góry Izerskie”, Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego, Jelenia Góra, 2008 r.
- „Odnowa i rewitalizacja budynków mieszkalnych w Gminie Wleń” (studium wykonalności), Wleń, 2017 r.
- „Renowacja budynków mieszkalnych Miasta Wleń” (studium wykonalności), Wleń, 2016 r.
- „Renowacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych Gminy Miejskiej Piechowice (studium wykonalności), Piechowice, 2015 r.
- „Renowacja zabytków architektury Subregionu Nysa-Kwisa-Bóbr – remont budynku Ratusza we Lwówku Śląskim” (studium wykonalności), Lwówek Śląski, 2009 r.
- „Renowacja zabytków architektury Subregionu Nysa-Kwisa-Bóbr – rehabilitacja średniowiecznego Zamku Wleń” (studium wykonalności), Wleń, 2009 r.
- „Renowacja zabytków architektury Subregionu Nysa-Kwisa-Bóbr – remont dachu budynku Ratusza Miejskiego oraz wymiana stolarki okiennej w Gryfowie Śl.” (studium wykonalności), Gryfów Śląski, 2009 r.
- „Renowacja zabytków architektury Subregionu Nysa-Kwisa-Bóbr – remont wieży i dachu Ratusza oraz figur kamiennych św. Jana Nepomucena i św. Maternusa w Lubomierzu” (studium wykonalności), Lubomierz, 2009 r.

Opracowania dla **organizacji pozarządowych:**

- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie Bielawski Uniwersytet Trzeciego Wieku", Fundacja Razem, Bielawa, 2014 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Bielawy", Fundacja Razem, Bielawa, 2014 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie Tolkienowskie "Wieża"", Fundacja Razem, Bielawa, 2014 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie Razem Dla Wsi", Fundacja Razem, Ostroszowice, 2014 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie Towarzystwo Miłośników Niemczy i Ziemi Niemczańskiej", Fundacja Razem, Niemcza, 2014 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Wsi Radziechów", Fundacja Razem, Radziechów, 2013 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Fundacja "Piłka CV"", Fundacja Razem, Złotoryja, 2013 r.

- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie Wspierające Osoby Niepełnosprawne "Miłek"", Fundacja Razem, Wojcieszów, 2013 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Fundacja "Animus"", Fundacja Razem, Złotoryja, 2013 r.
- Strategia rozwoju organizacji pozarządowej "Stowarzyszenie "Uniwersytet Trzeciego Wieku" przy Dzierżoniowskim Ośrodku Kultury, Fundacja Razem, Dzierżonów, 2013 r.

10. Nagrody, wyróżnienia za dorobek i osiągnięcia naukowe

Wśród nagród i wyróżnień za **działalność naukową** wymienić można:

- Członek Rady Młodych Naukowców II kadencji w okresie od 29 III 2011 r. do dnia 29 III 2012 r. na podstawie Zarządzenia Nr 30/2011 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 III 2011 r. w sprawie powołania Rady Młodych Naukowców.
- Stypendium Santander Universidades (23 III 2017 r.), stypendium dla pracownika Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za zaangażowanie w inicjatywy związane z rozwojem naukowym i badawczym stypendysty i Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz za szczególne osiągnięcia w działalności pozauczelnianej.
- Nagroda indywidualna pierwszego stopnia za osiągnięcia naukowo-badawcze, w szczególności za badania w zakresie gospodarki lokalnej i regionalnej, przyznana przez Towarzystwo Naukowe Współczesnego Zarządzania (05 X 2017 r.).
- Medal Brązowy za Długoletnią Służbę przyznany postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 XI 2015 r. (Legitymacja Nr 469-2015-62).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia pierwszego (01 X 2018 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia pierwszego (01 X 2017 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia pierwszego (03 X 2016 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia pierwszego (01 X 2015 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia pierwszego (01 X 2014 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia pierwszego (01 X 2013 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia pierwszego (01 X 2012 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia drugiego (30 IX 2011 r.).
- Nagroda Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie pracy naukowo-badawczej stopnia drugiego (29 IX 2010 r.).

Liczba nagród otrzymanych za działalność naukową po uzyskaniu stopnia doktora: **13**, w tym 9 od JM Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (7 stopnia pierwszego, 2 drugiego).

Pozostałe nagrody, wyróżnienia związane z pracą **dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską**:

- „Konkurs o milion”, list gratulacyjny od Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za współudział w opracowaniu projektu zgłoszonego w konkursie

Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na najlepsze programy studiów, dostosowane do Krajowych Ram Kwalifikacji (28 II 2013 r., nagrodzony kierunek: ekonomia, specjalność: ekonomia menedżerska znalazł się wśród 62 laureatów konkursu, jako jedyny kierunek o profilu ekonomicznym).

- London Chamber of Commerce and Industry (LCCI) – Spoken English for Industry and Commerce Level 4 (CEFR C2), certyfikat języka angielskiego biznesowego zdany z wyróżnieniem (Pass with Distinction).
- Członek Kapituły Plebiscytu Samorządowy Lider Roku – Kompas 2014, subregion wałbrzyski (powiat wałbrzyski, świdnicki, dzierzoniowski, kłodzki, ząbkowicki, kamiennogórski).
- Członek Kapituły Plebiscytu Samorządowy Lider Roku – Kompas 2013, subregion wałbrzyski (powiat wałbrzyski, świdnicki, dzierzoniowski, kłodzki, ząbkowicki, kamiennogórski).
- Członek Kapituły Plebiscytu Samorządowy Lider Roku – Kompas 2012, subregion wałbrzyski (powiat wałbrzyski, świdnicki, dzierzoniowski, kłodzki, ząbkowicki, kamiennogórski).
- Członek jury dziewiątej edycji konkursu „My own company” w 2018 r. organizowanego przez Studium Języków Obcych Wydziału Ekonomii Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.
- Przewodniczący jury siódmej edycji konkursu „My own company” w 2016 r. organizowanego przez Studium Języków Obcych Wydziału Ekonomii Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.
- Dyplom uznania JM Rektora za aktywny udział w promocji oferty edukacyjnej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu w roku akademickim 2003/2004.

Bibliografia

1. Agenda 21. United Nations Conference on Environment & Development Rio de Janeiro, Brazil (1992). United Nations Sustainable Development. Available online: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf> (accessed on 06 December 2018).
2. Alińska, A.; Filipiak, B.; Kosztowniak, A. The Importance of the Public Sector in Sustainable Development in Poland. *Sustainability*, 2018, 10(9), 3278.
3. Borys, T. *Indicators for Sustainable Development – Polish Experiences*; Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko: Warszawa-Białystok, Poland; 2005.
4. Borys, T. Strategie i wskaźniki zrównoważonego rozwoju. In *Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce*; Kronenberg, J.; Bergier, T., Eds.; Fundacja Sendzimira: Kraków, Poland, 2010; pp. 217-234, ISBN 978-8362168002.
5. Borys, T. Zrównoważony rozwój – jak rozpoznać ład zintegrowany. *Problemy Ekorozwoju. Problems of Sustainable Development*, 2011, 6(2), pp. 75-81.
6. Cohen, M. A Systematic Review of Urban Sustainability Assessment Literature. *Sustainability*, 2017, 9 (11), 2048.
7. Dokurno, Z.; Fiedor, B.; Scheuer B. *Contemporary macroeconomics from the perspective of sustainable development*; PWN, Polish Scientific Publishers: Warsaw, Poland; 2017, ISBN 978-8301196127.
8. Eurostat. Tables on EU policy, Database: sustainable development indicators. Available online: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (accessed on 15 January 2019).
9. Faucheux, S.; O’Connor, M.; Straaten, J., Eds. *Sustainable Development: Concepts, Rationalities and Strategies*; Springer Science & Business Media: New York, USA; 1998, ISBN 978-9401731881.
10. Fiedor, B., Kociszewski, K., Red. *Ekonomia rozwoju*; Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu: Wrocław, Poland; 2010, ISBN 978-8376950693.

11. Fiedor, B., Red. *Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych*; C.H. Beck., Warszawa, Poland; 2002, ISBN 83-7110-868-0.
12. Florida, R. (2012), *The Rise of the Creative Class. Revisited*, New York, Basic Books.
13. Giorgetta, S. The Right to a Healthy Environment, Human Rights and Sustainable Development, *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 2002, 2(2), pp. 173-194.
14. Gosseries, A. Theories of intergenerational justice: a synopsis. *SAPIENS, Surveys and Perspectives Integrating Environment and Society*, 2008, 1.1, Vol. 1, No. 1.
15. Gosseries, A.; Meyer, L., Eds. *Intergenerational Justice*; Oxford University Press: Oxford, United Kingdom; 2009, ISBN 978-0199282951.
16. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483).
17. Kronenberg, J.; Bergier, T., Eds. *Challenges of Sustainable Development in Poland*; Fundacja Sendzimira: Cracow, Poland; 2010, ISBN 978-8362168019.
18. Michałowski, A. Ecosystem services in the light of a sustainable knowledge-based economy. *Problemy Ekorozwoju. Problems of Sustainable Development*, 2012, 7(2), pp. 97-106.
19. Mierzejewska, L. Town Planning Models: A Look at Polish Cities and Sustainable Development. In *Local Sustainable Urban Development in a Globalized World. Urban Planning and Environment*; Heberle, L.; Opp, S., Eds.; Ashgate Publishing: Farnham, United Kingdom; 2008, pp. 61-76, ISBN 978-0754649946.
20. Millennium Development Goals (MDGs). United Nations. Available online: <http://www.un.org/millenniumgoals/> (accessed on 02 December 2018).
21. Millennium Development Goals Indicators. The official United Nations site for the MDG Indicators. Available online: <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Host.aspx?Content=Indicators/OfficialList.htm> (accessed on 02 December 2018).
22. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), Central and Eastern European Countries (CEECs). Available online: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=303> (accessed on 15 January 2019).
23. Palmer, J. *Environmental Education in the 21st Century: Theory, Practice, Progress and Promise*; Routledge: New York, USA; 1998, ISBN 978-0415131971.
24. Pawłowski, A. How many dimensions does sustainable development have? *Sustainable Development*, 2008, 16(2), pp. 81-90.
25. Pawłowski, A. *Sustainable Development as a Civilizational Revolution: A Multidisciplinary Approach to the Challenges of the 21st Century*; CRC Press, Taylor & Francis Group: London, United Kingdom; 2011, ISBN 978-0415578608.
26. Pike, A.; Rodriguez-Pose A.; Tomaney J. *Local and Regional Development*; Routledge: New York, USA; 2016, ISBN 978-1317664147.
27. Rada Młodych Naukowców, organ doradczy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, podstawowe informacje: <http://rmn.org.pl/podstawowe-informacje/> (dostęp 29 marca 2019 r.).
28. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future (1987). UN Documents, Gathering a body of global agreements. Available online: <http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm> (accessed on 06 December 2018).
29. Starr, F. *Corporate responsibility for cultural heritage: conservation, sustainable development, and corporate reputation*; Routledge Studies of Heritage, Routledge: New York, USA; 2013, ISBN 978-0415656191.
30. Strategy for Responsible Development. Ministry of Infrastructure and Development. Available online: <https://rio.jrc.ec.europa.eu/en/library/strategy-responsible-development> (accessed on 06 December 2018).
31. The World Bank. Available online: <http://data.worldbank.org/country/russian-federation> (accessed on 20 December 2016).
32. The Future We Want. Outcome document of the United Nations Conference on Sustainable Development, Rio de Janeiro, Brazil (2012). United Nations. Available online: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/733FutureWeWant.pdf> (accessed on 06 December 2018).

33. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, United Nations. Available online: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld> (accessed on 06 December 2018).
34. Vasconcellos Oliveira, R. Back to the Future: The Potential of Intergenerational Justice for the Achievement of the Sustainable Development Goals. *Sustainability*, 2018, 10(2), 427.

Jelenia Góra, 02 IV 2019 r.

Andrzej Raszkowski